

Madelene Hedström, 0586-482 67
madelene.hedstrom@degerfors.se

Policy
→ **Plan**
Riktlinje
Handlingsplan
Rutin
Instruktion

Budget 2017 med plan för 2018-2019

Dokumenttyp Plan	Beslutsinstans Kommunfullmäktige
Dokumentet gäller Degerfors kommun	Dokumentansvarig Max Tolf, ekonomichef, Madelene Hedström, biträdande ekonomichef
Revideringar	
Datum för beslut 2016-12-19	Diarienummer KS 69-2016

Innehållsförteckning

1	Inledning	4
1.1	Kommunstyrelsens ordförande har ordet	4
1.2	Information.....	5
2	Degerfors kommuns styrmodell.....	7
2.1	Vision 2020.....	7
2.2	Degerfors kommuns strategiska inriktning	7
2.2.1	Begrepp	7
2.2.2	Uppföljning av mål och prioriteringar	7
2.2.3	Strategisk inriktning 2011-2014	8
3	Ekonomisk översikt och planeringsförutsättningar	12
3.1	God ekonomisk hushållning	13
3.1.1	Kommunens finansiella mål för 2017-2019.....	14
4	Personalpolitikens inriktning	19
5	Verksamheterna	21
5.1	Kommunstyrelsen.....	21
5.1.1	Nämndens verksamhet.....	21
5.1.2	Väsentliga förändringar jämfört med 2016	21
5.1.3	Kommunstyrelsens mål	21
5.1.4	Driftbudget	22
5.1.5	Investeringsbudget	23
5.1.6	Nyckeltal	24
5.2	Bygg- och miljönämnd	24
5.2.1	Nämndens verksamheter	24
5.2.2	Väsentliga förändringar jämfört med 2016	24
5.2.3	Byggnadsnämndens mål.....	25
5.2.4	Driftbudget	25
5.2.5	Investeringsbudget	25
5.2.6	Nyckeltal	25
5.3	Serviceämnd.....	26
5.3.1	Nämndens verksamheter	26
5.3.2	Väsentliga förändringar jämfört med 2016	26
5.3.3	Serviceämndens mål	26
5.3.4	Driftbudget	27
5.3.5	Investeringsbudget	28
5.3.6	Utvecklingsområden	29
5.3.7	Nyckeltal	30
5.4	Kultur- och utbildningsämnd.....	31
5.4.1	Nämndens verksamhet.....	31

5.4.2	Väsentliga förändringar jämfört med 2016	31
5.4.3	Kultur- och utbildningsnämndens mål 2017	32
5.4.4	Driftbudget	33
5.4.5	Investeringsbudget	34
5.4.6	Utvecklingsområden	34
5.4.7	Nyckeltal	35
5.5	Socialnämnd	36
5.5.1	Nämndens verksamhet	36
5.5.2	Övergripande verksamhetsplan 2015-2017	37
5.5.3	Utvecklingsområden	37
5.5.4	Befolkningsprognos för Degerfors kommun	37
5.5.5	Väsentliga förändringar	39
5.5.6	Behov av verksamhetsförändringar och ökade kostnader utöver tilldelad ram	40
5.5.7	Övriga förändringar i verksamheten	42
5.5.8	Investeringar	43
6	Driftbudget	44
7	Investeringsbudget	44
8	Resultat-, balans- och finansieringsbudget	45
9	Regler för 2017 års budget	47
	Investeringsbilaga 2017-2019	49

1 Inledning

1.1 Kommunstyrelsens ordförande har ordet

I 2017 års budget görs offensiva satsningar i flera nämnder genom påtagligt höjda driftbudgetramar jämfört med 2016. Inom kultur- och utbildningsnämndens verksamhet kan nämnas satsningar på förskole-, grundskole- och biblioteksverksamhet. Inom Socialnämnden sker satsningar på LSS-boende, demensavdelning inom äldreomsorgen och utökad ram inom Individ och familjeomsorg.

Inga sparbetning föreligger för nämnderna 2017, däremot ska alla nämnder redovisa kostnadsbesparingar på 1 % av sin driftram/nettokostnader 2018-19 för att långsiktigt säkerställa en budget i balans. Vissa åtgärder får dock genomslag redan 2017.

All verksamhet ska verka för att uppfylla den antagna visionen: ”Degerfors - en lättbodd kommun med goda och hållbara livsvillkor!”. Dessutom gäller fortsatt målen att bryta den negativa befolkningsutvecklingen (där vi de senaste åren sett en viss befolkningsökning), att alla elever ska kunna söka vidare till nationellt program på gymnasiet (där vi ser en stigande andel) och en ekonomi i balans (där vi fortsatt visar positiva resultat).

Den kommunala skattesatsen ligger oförändrad på 22,30 kr under pågående planperiod.

Det prognostiserade resultatet för 2016 uppgår till ca 6,4 mkr (justerat resultat 6,9 mkr)

För 2017 budgeteras ett resultat på 6,9 mkr och för 2018 respektive 2019 uppgår resultatet till 8,2 mkr respektive 2,5 mkr. Det senare resultatet innebär att fullmäktiges mål om ett resultat om minst 1 % av skatteintäkter och generella bidrag inte nås 2019. Därav ovan nämnda sparbetning på 1 % för 2018-2019 motsvarande 4 mkr per år. Dessutom ligger en generell finansiering om 3 mkr från flyktingmedel inlagt 2018-2019.

Det egna kapitalet beräknas ha en positiv trend och beräknas uppgå till drygt 150 mkr vid utgången av 2019 med nuvarande redovisningsmodell.

Investeringsnivån för 2016 (inklusive ombudgeteringar från 2015) uppgår till 42 mkr. Motsvarande nivåer kommande år är:

- 2017 37,8 mkr
- 2018 21,7 mkr
- 2019 25,1 mkr

Det största investeringsprojektet under planperioden är förbättringsåtgärder vid Degerfors vattenverk.

Kommunens anläggningslån minskar från cirka 196 mkr vid utgången av 2016 till knappt 150 mkr vid utgången av 2019 genom inlagda amorteringar med 10 mkr per 2017-2019.

Budget 2017 med plan för 2018-2019 ger goda förutsättningar för en fortsatt positiv utvecklingstrend vad gäller till exempel kommunens

befolkningsutveckling, meritvärden i grundskolan, ekonomiska resultat och företagsklimat.

Peter Pedersen
Kommunstyrelsens ordförande

1.2 Information

Degerfors kommun är till ytan 385 km² och ligger i Örebro län med närhet till vatten och storslagen natur.

Mandatfördelning 2015-2018

Vänsterpartiet	13
Socialdemokraterna	10
Centern	2
Moderaterna	2
Sverigedemokraterna	2
Kristdemokraterna	1
Miljöpartiet	1
	31

Befolkningsutveckling

Trenden med minskad befolkning vänt och sedan 2014 har befolkningsutvecklingen varit positiv för kommunen. Fram till sista september 2016 har ökningen under året varit + 54 personer.

Befolkningsutveckling 1 januari - Degerfors kommun

År	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Antal	9 709	9 641	9 551	9 477	9 500	9 531	9 557
Förändring (antal)	-130	-68	-90	-74	23	31	26
Förändring (%)	-1,3%	-0,7%	-0,9%	-0,8%	0,2%	0,3%	0,3%

Enligt framtagen befolkningsprognos för Degerfors kommun kommer åldersgruppen 18-25 år beräknas minska med cirka 150 personer under tidsperioden 2015-2029. Det är en åldersgrupp där en relativt stor andel är i behov av försörjningsstöd innan etablering på arbetsmarknaden. Även barnantalet i kommunen förväntas minska något under de närmaste åren. Däremot kommer befolkningen i åldersgruppen 65-74 år enligt framtagen prognos att minska med nästan 200 personer mellan 2015-2029 även om den inledningsvis ökar.

Det prognostiseras ingen påtaglig förändring i åldersstrukturen för åldersgruppen från 85 år och uppåt ske de närmaste åren, en liten ihållande ökning kommer först 2019. Sett i förhållande till gruppens storlek och att en stor andel av gruppen har behov av insatser från socialnämnden är

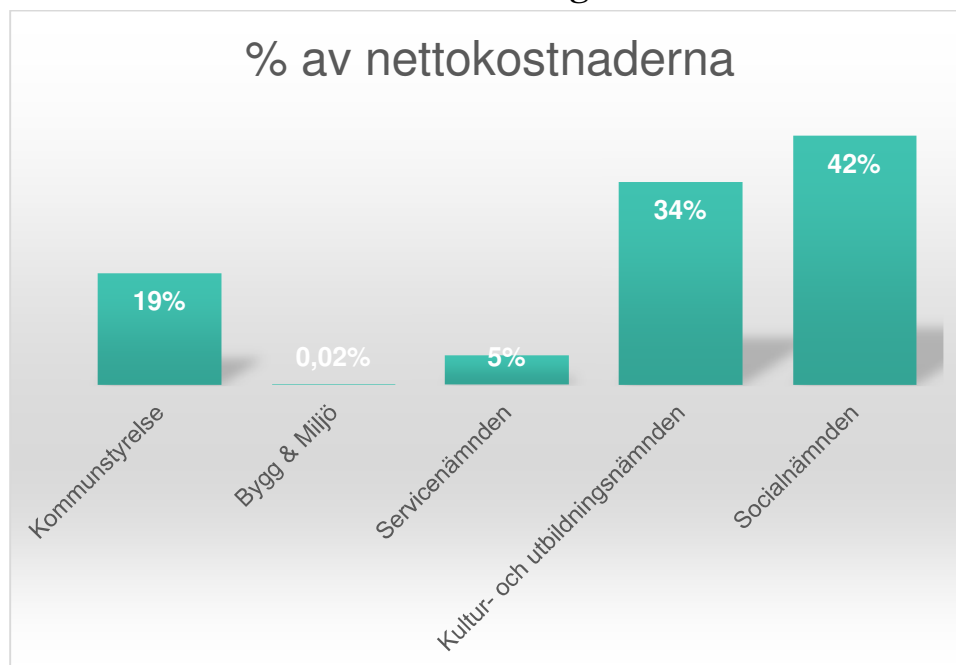
ökningen på ca 50 % viktig att ta i beaktande vid planeringen inför framtiden. Åldersgruppen 75-84 år ökar med cirka 300 personer mellan åren 2015-2029. Kommunens verksamhet bland äldre kommer i framtiden att öka i antal brukare och om nuvarande kvalitet ska behållas behöver kommunen i god tid arbeta med strategier för att klara av denna uppgift.

Skatteuttag 2017

Degerfors kommuns skatteuttag är för 2017 totalt 34,15 kronor per 100 kronor och fördelas enligt nedan:

Kommunalskatt	22,30 kr
Landstingsskatt	11,55 kr
Summa	33,85 kr
Begravningsavgift, Svenska Kyrkan	0,30 kr
Totalt	34,15 kr

Nämndernas andel av ramtilldelning för 2017

2 Degerfors kommuns styrmodell

2.1 Vision 2020

Degerfors – en lättbodd kommun med goda och hållbara livsvillkor!

2.2 Degerfors kommuns strategiska inriktning

Kommunens strategiska inriktning, antagen av kommunfullmäktige i juni 2011, beskriver vilka målområden som ska utvecklas och förbättras under aktuell mandatperiod. Den strategiska inriktningen beskriver också de strategiska mål som ska uppnås under mandatperioden. Av nedanstående redovisade målområden prioriteras tre målområden mer än de andra:

- Degerfors måste bryta den negativa befolkningstrenden.
- Alla elever ska ha behörighet att kunna söka vidare till ett nationellt program på gymnasiet.
- Alla större beslut, som kommunfullmäktige fattar under mandatperioden ska vara utformade så att de två ovan prioriterade målen för perioden beaktas. Dessa, och andra mål, ska förverkligas samtidigt som kommunens ekonomi ska vara i balans.

2.2.1 Begrepp

Med begreppet Degerfors kommunkoncern menas organisationen, det vill säga Degerfors kommun med förvaltningar samt de av Degerforsbolagen AB helägda dotterbolagen Degerfors Energi AB, Degerforsbyggen AB samt Degerfors Industrihus AB. I texten används fortsättningsvis kommunkoncernen. Med begreppet Degerfors menas det geografiska området Degerfors kommun.

2.2.2 Uppföljning av mål och prioriteringar

(Nedanstående text finns inte med i den strategiska inriktningen men är ett sätt att följa upp densamma.)

Degerfors kommun har beslutat att ansluta sig till Sveriges Kommuner och Landstings (SKL) jämförelseprojekt kallat Kommunens Kvalitet i Korthet (KKiK). Gapet mellan förtroendevalda och medborgarna blir allt större. Färre går med i politiska partier, det är stor ojämlikhet i valdeltagande mellan olika områden och förtroendet för politiker minskar. Projektet kom till utifrån ett behov av att ge de förtroendevalda en god bild av kommunens kvalitet. Allt för att förstärka medborgarperspektivet hos de förtroendevalda och deras behov av att förbättra kommunikationen med medborgarna om hur effektivt skattemedel

används och vilka kvalitativa resultat det leder till för att skapa ett gott samhälle att leva i.

KKiK består av fem huvudområden där olika mått och mätformer tagits fram. De fem huvudområdena är:

- Din kommuns tillgänglighet
- Trygghetsaspekter i din kommun
- Delaktighet och information
- Din kommuns effektivitet
- Din kommun som samhällsutvecklare

En del av uppföljning av kommunfullmäktiges prioriterade och andra mål ska ske via dessa olika mått bl.a. för att stärka medborgarperspektivet i uppföljningen.

2.2.3 Strategisk inriktning 2011-2014

Strategisk inriktning 2011-2014 beskriver vilka mål som kommunfullmäktige beslutat. Den strategiska inriktningen ses över och en modell för återrapportering kommer arbetas fram under 2017.

Styrsystemet för kommunkoncernen består av flera beståndsdelar, till exempel en vision antagen under 2015. Varje år utformas dessutom verksamhetsplaner som beskriver vad som ska åstadkommas årligen.

Strategisk inriktning 2011-2014 beskriver vad kommunkoncernen ska åstadkomma för medborgarna och potentiellt nya medborgare. En ny strategisk inriktning är under utarbetande.

Att vända befolkningstrenden

Degerfors måste bryta den negativa befolkningstrenden. Det ska ske genom aktivt arbete för att få näringslivet i kommunen och i vår arbetsmarknadsregion att växa med en ökad sysselsättning som följd.

Även goda livsvillkor är avgörande för att de som redan bor i kommunen vill stanna kvar. Detta är nödvändigt även för att människor ska kunna välja Degerfors som bostadsort och pendla till arbeten utanför kommunen. Därför krävs bra kommunikationer, välutvecklad infrastruktur, en tilltalande exteriör miljö och god marknadsföring av kommunen.

Det ska vara en självklarhet för ungdomar att kunna skaffa sig sitt första egna boende i Degerfors. För barnfamiljernas möjligheter att leva och bo i kommunen är närheten till skolor en förutsättning. En god kollektivtrafik borgar för alla medborgares behov av rörlighet tillfredsställs. Kommunen ska delta i och stödja det nödvändiga arbetet med en rättvis och utjämnande regionalpolitik.

Kommunkoncernen ska aktivt arbeta med att framhålla alla positiva värden som finns i Degerfors. Kommunens invånare ska kunna agera ambassadörer för Degerfors.

Näringslivet växer och diversifieras

Kommunkoncernens huvudsakliga uppgift i tillväxtfrågor är att ge goda förutsättningar för näringslivet att utvecklas, differentieras och expandera. Viktigt är att stimulera innovationer och entreprenörskap, jobba för nya etableringar samt verka för att befintliga företag utvecklas och stannar kvar.

Ökande befolkning i bra boendemiljö

Degerfors utveckling är beroende av dess invånare. En växande befolkning innebär möjlighet till fortsatt utveckling och tryggad framtid. Goda kommunikationer, bra infrastruktur, god tillgång till bra bostäder, bra markberedskap och en attraktiv stadsmiljö lockar allt fler att bosätta sig i Degerfors.

Goda livsvillkor genom hela livet

Skolan är grunden för Degerfors framtida kompetensförsörjning, för hela samhällets utveckling och inte minst för enskilda individers möjlighet till ett bra liv. Vi vill att barn och unga ska få en gedigen grundutbildning som lockar till kunskapsfördjupning, fritt från könstraditionellt tänkande.

- Alla elever i grundskolan ska ha behörighet att kunna söka vidare till ett nationellt gymnasieprogram.

Det finns flera skäl till ställningstagandet att kunskapslyft för barn och unga är ett avgörande utvecklingsområde. Det är ett område där vi i dag inte har den nivå och utveckling som säkerställer en god framtid för människor i vår kommun. Utbildning och kunskap är en viktig bakomliggande faktor för att nå en bättre folkhälsa. Det finns också en koppling mellan kunskap och demokrati.

Ungdomsverksamheterna ska utvecklas i samarbete med ungdomarna själva. Föreningsverksamheterna är en förutsättning för ett välmående samhälle och ska stöttas. Föreningarnas nolltaxor vid hyra av fastställda lokaler ligger fast.

Ett jämställt Degerfors med berikande mångfald

Jämställdhet och mångfald är en **grundläggande** rättighet och en strategisk fråga för Degerfors kommun. Jämställdhet och mångfald är en självklar del av kommunens personalpolitik och en kvalitetsfråga då det gäller kommunens tjänster.

Med jämställdhet och mångfald menar vi:

- Alla människor har lika värde oavsett, kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder.
- En jämn fördelning av makt och inflytande för kvinnor och män.

- Främja att alla individer har samma möjligheter, rättigheter och skyldigheter inom alla väsentliga områden i livet.

Stimulerande fritid och god folkhälsa

En livsstil med goda vanor och stimulerande fritid bidrar till god folkhälsa. Kommunkoncernen har ett ansvar för att skapa goda förutsättningar och att ge möjligheter till detta.

Ett aktivt och rikt kulturliv

Degerfors ska bedriva en aktivt och rikt kulturliv, med kreativa mötesplatser och upplevelser som berör. Kultur betyder mycket för en kommuns dragningskraft och möjlighet att utvecklas. Därför behöver samspelet mellan kultur och andra samhällsområden fördjupas. Kulturen är en viktig del i det långsiktiga folkhälsoarbetet. Kulturell kompetens ska tas tillvara i den konkreta samhällsplaneringen.

God tillgänglighet

Den fysiska miljön, med allmänna lokaler, gaturum och trafik samt den kommunala servicen ska vara välkomnande samt anpassas till kommuninvånarens behov i alla åldrar. God tillgänglighet innebär också anpassade öppettider, snabba svarstider, e-tjänster samt insyn i beslut och verksamheter. Kommunala handlingar inför möten i demokratiska organ ska finnas lättillgängliga på nätet, precis som protokoll från dessa sammanträden. God tillgänglighet handlar dessutom om goda kunskaper och gott bemötande hos medarbetare.

En god miljö

Det övergripande målet för miljöpolitiken är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser. Utgångspunkten för arbetet är den miljöpåverkan som naturen tål och anger det tillstånd för den lokala miljön som miljöarbetet ska sikta mot.

Ekonomi i balans

Kommunens ekonomi ska vara i balans. En långsiktig planering och ansvarsfull hushållning ger möjlighet till offensiva satsningar i en stark ekonomi och goda förutsättningar att klara lågkonjunktur. Det är viktigt att ha balans mellan kostnader och intäkter på såväl lång som kort sikt.

Positivt resultat

Ett över åren positivt resultat ger stabilitet i verksamheterna och möjlighet att hantera oförutsägbarheter och konjunkturmässiga svängningar. En förutsättning för detta är säkra prognoser och en stark budgetdisciplin i hela organisationen.

Den långsiktiga målsättningen är att resultatet skall uppgå till minst 1 % av skatteintäkter och generella statsbidrag under planperioden.

Ansvarsfull investeringsnivå

Varje beslut om en investering ska kopplas till de driftkostnader som investeringen medför i framtiden. De löpande investeringarna skall understiga avskrivningarna. Större strategiska investeringar kan finansieras via lån. Den totala investeringsvolymen skall anpassas så nyupplåning minimeras.

Ansvar för pensionsskulden

Kommunen har ingen specifik pensionsmedelsförvaltning. Kommunen har ej heller gjort så kallade förtida inlösen av äldre pensionsförpliktelser. Detta innebär att varje verksamhetsår framöver måste finansiera de ökade kostnaderna för pensioner.

Effektiv organisation

Kommunkoncernens verksamhet består huvudsakligen av tjänsteproduktion. Det betyder att alla medarbetares kompetens och insatser i arbetet är en avgörande framgångsfaktor för Degerfors utveckling. För att utveckla en effektiv organisation krävs att uppdrag, ansvar och befogenheter är tydliga och kommunicerade. En effektiv organisation är en förutsättning för att kommuninvånarnas pengar, kommunalskatten, ska användas på bästa sätt.

Delaktiga och engagerade kommuninvånare

Kommunkoncernen ska ha en snabb handläggning av medborgarförslag och alla förslag ska behandlas respektfullt. Välinformerade och delaktiga invånare är Degerfors bästa ambassadörer.

Samverkan

Kommunkoncernen ska verka för samverkan som är utvecklande och god för inblandade parter. Sådan samverkan främjar kommunens utveckling, möjliggör en ökad kvalitet och ett effektivare arbetssätt. Samverkan ska ske såväl internt, inom kommunens förvaltningsorganisation och mellan tjänstemän och politiker som externt med andra kommuner och organisationer.

Kompetensförsörjning

Våra kommuninvånare ska mötas av kompetenta medarbetare som är stolta över sitt yrke och det arbete vi utför. Med rätt kompetens kan kommunen erbjuda kommuninvånarna kvalitativa tjänster med en god och effektiv service som överträffar förväntningarna. Med rätt kompetens skapas förutsättningar för utveckling i organisationen på både lång och kort sikt. För att attrahera arbetskraft är faktorer som en trygg anställning, en rättvis lön, meningsfulla arbetsuppgifter, bra ledarskap, möjlighet att påverka sin arbetssituation, rimlig arbetsbelastning och möjlighet till utveckling av betydelse.

Kommunen ska ta tillvara på de anställdas erfarenheter och kunskaper. Kommunens medarbetare förväntas delta i utvecklingsarbete där strävan efter största möjliga medborgarnytta och effektivt arbetssätt är i fokus.

Effektiva arbetsmetoder

Arbetsgivaren ska utveckla arbetssätt för effektiva tjänster med hög kvalitet och största möjliga medborgarnytta genom att systematiskt planera, utföra, följa

upp, utvärdera och förbättra verksamheten. Genom processinriktning, kvalitetssäkring och helhetssyn ska kommunen skapa mervärde för invånarna.

3 Ekonomisk översikt och planeringsförutsättningar

Budgetprocessen för framtagandet av budget 2017-2019 påbörjades i mars 2016 då en budgetkonferens hölls. Utifrån de skatteunderlagsprognoser som erhöles under våren 2016 fastställde kommunfullmäktige i juni nämndernas nettorammar för 2017.

Effekten av skatteunderlagsprognoserna under hösten, effekten av kostnadsutjämningen, förbättrat utfall avseende invånarantal samt hänsynstagande till nämndernas äskande innebär att det budgeterade resultatet för 2017 uppgår till 6,9 mkr. Budgetförslaget innebär ett resultat om ca 1,3 % av skatteintäkter och generella bidrag för 2017. I resultatet för 2017 ingår finansiering från statsbidrag avseende ensamkommande flyktingbarn med 1,9 mkr. Efter ramfördelningen i juni har utökningar hos nämnderna skett med totalt 3,4 mkr, vilket ligger med i resultatet om 6,9 mkr. I planen för 2018 och 2019 ingår finansiering från statsbidrag för ensamkommande flyktingbarn med sammantaget 4,9 mkr/år.

Kommunfullmäktige beslutade i juni 2016 att nämnderna ska arbeta fram förslag på nettokostnadsanpassningar om 1 % av respektive nämnds nettoomslutning. Efter redovisning från nämnderna har kostnadsminskningar om ca 1,0 mkr arbetas in i budget 2017. Inför 2018 finns kostnadsminskningar om ytterligare 1,0 mkr identifierade. I förutsättningarna för 2018 och framåt ingår ospecificerade kostnadsminskningar om ca 4 mkr.

Skatteintäkter och utjämning

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) gör i sin senaste prognos i oktober 2016 bedömningen att skatteintäkterna och de generella statsbidragen vid en oförändrad skattesats förändras enligt följande utifrån den senaste justeringen avseende befolkningsförändringen. Några riktade statsbidrag ingår med andra ord inte i nedanstående tabell och inte heller den sk välfärdssatsningen.

	Skatteintäkter	Generella bidrag	Totalt
2016-2017	+ 2,8 %	+3,6 %	+ 3,0 %
2017-2018	+ 3,9 %	- 5,0 %	+ 1,9 %
2018-2019	+ 3,8 %	- 2,3 %	+ 2,5 %

Av tabellen ovan framgår att den sammantagna ökningen mellan åren av kommunens viktigaste inkomstkälla, skatteintäkter och generella bidrag varierar mellan 1,9 % - 3,0 % under planeringsperioden. Största ökningen är mellan 2016-2017.

Kostnadsuppräknig

Kostnadsuppräknig under planeringsperioden har skett i enlighet med de uppgifter Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) presenterar i sina budgetförutsättningar från hösten 2016. Löneuppräknig har skett med 2,9 % 2017 och 3,1 % 2018 och 3,4 % 2019. Övriga kostnader har räknats med 1,8 %, för 2017 och 2,0 % för 2018 och 2,1 % för 2019.

Befolkningsutveckling

Kommunen har historiskt sett minskat i befolkning och trots den befolkningsökning kommunen haft de senaste tre åren har invånarantalet minskat med cirka 500 invånare de 10 senaste åren. Invånarantalet den 1 januari 2016 uppgick till 9 557 personer.

Budgeten för 2017 har upprättats utifrån en oförändrad befolkning. För åren 2018 och 2019 är förutsättningarna en minskning med 10 invånare per år. Befolkningsförändringen utgår från den genomsnittliga förändringen under de senaste fem åren med en minskning med 10 personer av försiktighetskäl.

Utökningar under planeringsperioden

Under 2017 finns medel för uppstart av:

Nytt LSS-boende
Ny demensavdelning
Ny förskoleavdelning

Inom VA-kollektivet behöver ställningstagande ske vad gäller vattenförsörjningen i Svartå samt beslut om filteranläggning i Degerfors Vattenverk.

3.1 God ekonomisk hushållning

De finansiella målsättningarna inom begreppet god ekonomisk hushållning behövs för att betona att ekonomin är en restriktion för verksamhetens omfattning. Mål och riktlinjer för verksamheten behövs för att visa hur mycket av de olika verksamheterna som ryms inom de finansiella målen, det vill säga en koppling mellan ekonomi och verksamhet. Dessa behövs även för att främja en kostnadseffektiv och ändamålsenlig verksamhet samt att göra uppdraget tydligt gentemot medborgarna.

Minst en delårsrapport skall behandlas av kommunfullmäktige och Degerfors kommun upprättar sin delårsrapport per 30 juni. Revisorerna skall bedöma om resultatet i delårsrapporten och årsbokslutet är förenligt med de mål fullmäktige beslutat. Revisorernas skriftliga bedömning skall biläggas delårsrapporten och årsbokslutet.

Sammanfattningsvis kan man säga att ekonomisk hushållning kan ses i två steg:

- 1) Att hushålla i tiden
- 2) Att hushålla över tiden

Om kommunen under ett år förbrukar mer pengar än vad som erhålls innebär det att det blir kommande år eller kommande generationer som måste betala för denna överkonsumtion.

Skulle ett negativt resultat uppstå skall en åtgärdsplan upprättas som innehåller uppgifter om hur och när det egna kapitalet skall vara återställt.

Finansiella målsättningar

Positiva resultat behövs bland annat för att finansiera investeringar och värdesäkra anläggningstillgångar. Kommunen måste även beakta samtliga pensionsåtaganden, även de som ligger i ansvarsförbindelsen. Stora pensionsavgångar åren framöver medför ökade pensionsutbetalningar och om inte pengar sätts av för detta ändamål kommer utrymmet för att bedriva verksamhet att minska i framtiden. Ett positivt resultat innebär att osäkra prognoser kan hanteras på ett bättre sätt och kan även innebära att goda år kan finansiera dåliga år för att undvika neddragningar vid lågkonjunktur. Det är även viktigt med positiva resultat för att främja utvecklingen.

3.1.1 Kommunens finansiella mål för 2017-2019

Kommunens resultat ska under planperioden uppgå till minst* nedanstående nivå exklusive kostnader som uppstår inom social investeringsfond:

2017: 5,4 mkr (1 %)

2018: 5,5 mkr (1 %)

2019: 5,6 mkr (1 %)

Resultatnivån inklusive kostnader för projekt som uppstår inom social investeringsfond får ej understiga**:

2017: 5,0 mkr

2018: 5,5 mkr

2019: 5,6 mkr

Ingen nyupplåning ska ske under mandatperioden för de objekt som finns upptagna i investeringsbudgeten.

Under mandatperioden 2015-2018 uppgår den samlade investeringsnivån till högst 120 mkr.

Soliditeten har de senaste åren sjunkit till under 30 %. Vid slutet av 2017 ska soliditeten återigen uppgå till minst 30 %.

Skattesatsen skall vara oförändrad under planperioden, det vill säga uppgå till 22,30 kr.

Övergripande verksamhetsmål:

Ekonomi sätter gränsen för verksamhetens omfattning

*Procentsatsen inom parentes är resultatet i förhållande till skatteintäkter och generella bidrag

** Bedömd nivå utifrån kvarvarande medel (358 tkr) i den sociala investeringsfonden

Resultatutveckling

Det prognostiserade resultatet för 2016 uppgår till cirka 6,4 mkr, inklusive statens extra bidrag till kommunerna för att klara flyktingsituationen. Som betalades ut i slutet av 2015 för att användas under 2015 och 2016. Det prognostiserade *justerade* resultatet för 2016 väntas uppgå till 6,9 mkr. Skulle denna prognos stå sig innebär det att kommunen klarar balanskravet för 2016.

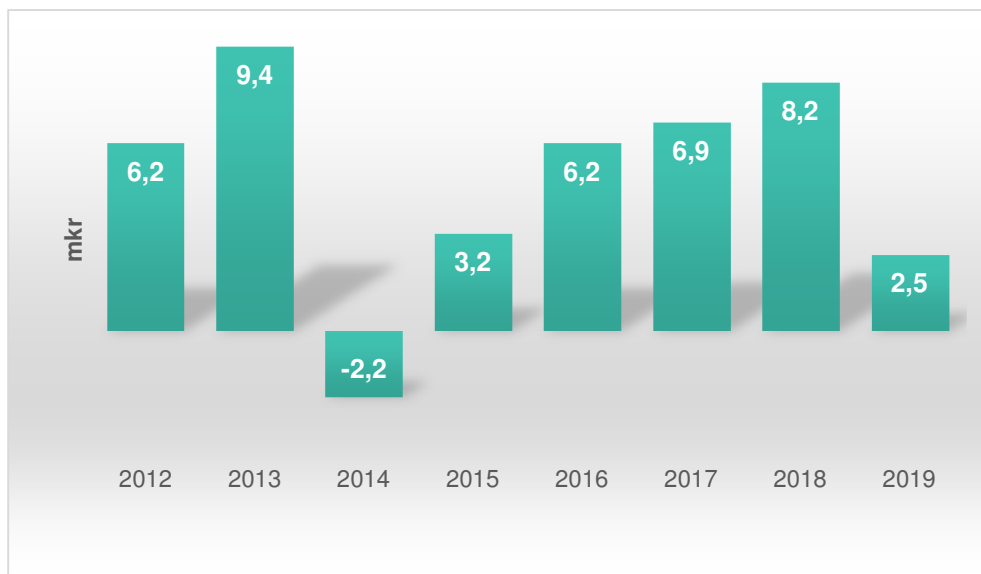
Resultatet för 2017 är budgeterat till 6,9 mkr för 2017 och för 2018 och 2019 uppgår det till 8,2 respektive 2,3 mkr. I förutsättningar för budgeten 2018-2019 finns ett sparbetning om 1 % av nämndernas nettokostnader inlagt motsvarande drygt 4 mkr och en generell finansiering om 3 mkr från flyktingmedel. Noterbart är att fullmäktiges mål om ett resultat om minst 1 % av skatteintäkter och generella bidrag inte nås 2019.

Enligt prognos från KPA har vi en period med relativt låg ökningstakt för våra pensionskostnader. Ökningen mellan 2016-2018 bedöms uppgå till ca 1,5 mkr. Ökningen mellan 2018 och 2019 är desto större, ca 4 mkr. I denna prognos ingår inte de ökade pensionskostnaderna för årets lärarlönesatsningar.

I förslag till ny redovisningslag föreslås att hela kommunens pensionsskuld ska skuldbokföras. Det innebär ansvarsförbindelsen om ca 270 mkr minskar kommunens egna kapital som blir negativt, ca 140-150 mkr. Förslaget innebär även att utbetalningar från pensioner intjänade före 1998 kommer att redovisas som en amortering och ej påverka resultatet som tidigare. Utflödet av likvida medel påverkas dock inte utan resultatnivå behöver höjas i motsvarande grad som utbetalningarna som avser pensioner intjänade före 1998.

Finansiella nyckeltal 2017-2019

	2017	2018	2019
Nettokostnad andel av skatteintäkter och generella bidrag, %	98,7	98,5	99,6
Periodens resultat, tkr	6 944	8 177	2 471
Resultat i förhållande till skatteintäkter o generella bidrag, %	1,3	1,5	0,4
Soliditet, %	30,6	32,5	33,6

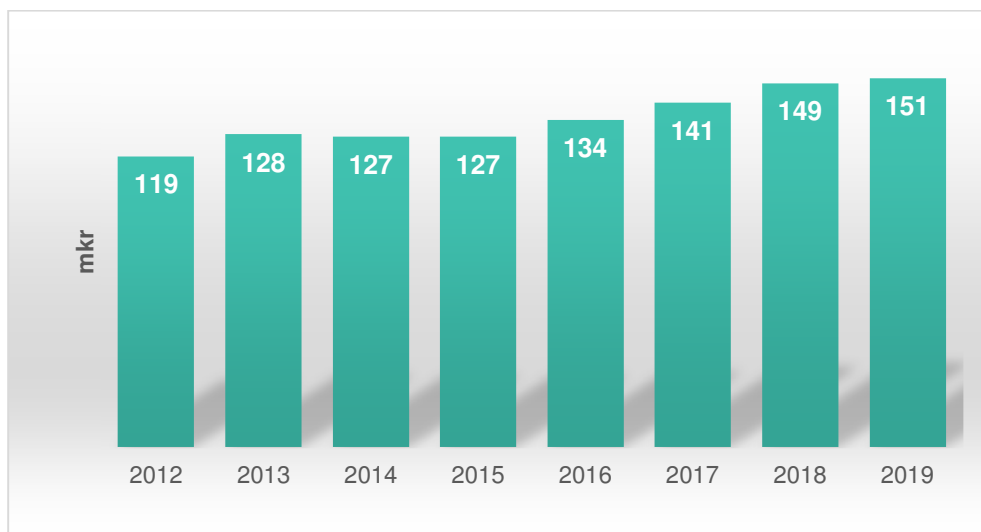

Ovanstående diagram visar resultatutvecklingen sedan 2012. Åren 2012, 2013 och 2015 innehåller återbetalning avseende AGS-försäkring för åren 2008-2004. Resultaten för 2014 och 2015 innefattar projekt inom den sociala investeringsfonden med 2,2 mkr respektive 2,5 mkr. I resultatet för 2015 ingår även en realisationsförlust om 2,3 mkr avseende "Labbis". Statens satsning på flyktingverksamhet, 11,4 mkr, som utbetalades under 2015 ingår i resultatet för både 2015 eller 2016. Kommunen har inget tidigare negativt resultat som måste återställas inom planperioden. För att klara fullmäktiges resultatmål för 2019 behöver ytterligare anpassningar av nettokostnader ske. Kommunstyrelsens anslag för oförutsedda kostnader uppgår 2017-2019 till 1,5 mkr/år. För 2017 ska en del av dessa medel planeras att användas för genomlysning av grundskolan.

Resultatförsmringen mellan 2018 och 2019 förklaras till största del av ökade pensionskostnader, 4 mkr.

Utveckling av eget kapital

Med anledning av omstruktureringsåtgärderna under 2009 och 2010 minskade det egna kapitalet kraftigt och som lägst uppgick det till ca 113 mkr. Vid utgången av 2019 bedöms det egna kapitalet uppgå till drygt 150 mkr med nuvarande redovisningsmodell.

Förslaget till ny redovisningslag innebär att kommunerna går ifrån den så kallade blandmodellen vid redovisning av pensionsskuld till fullfondering. Effekten av detta blir att hela ansvarsförbindelsen, inklusive löneskatt, avseende pensioner kommer att skuldbokföras. Kommunens egna kapital kommer med anledning av detta att minska från dagens nivå om ca + 135 mkr till att bli negativt, ca – 150 mkr. Flödet av likvida medel kommer i stort sett vara oförändrat men det finansiella målet om ett resultat om minst 1 % av skatteintäkter och generella bidrag behöver dock höjas. Detta kommer dock inte påverka utrymmet för nämndernas verksamhet.

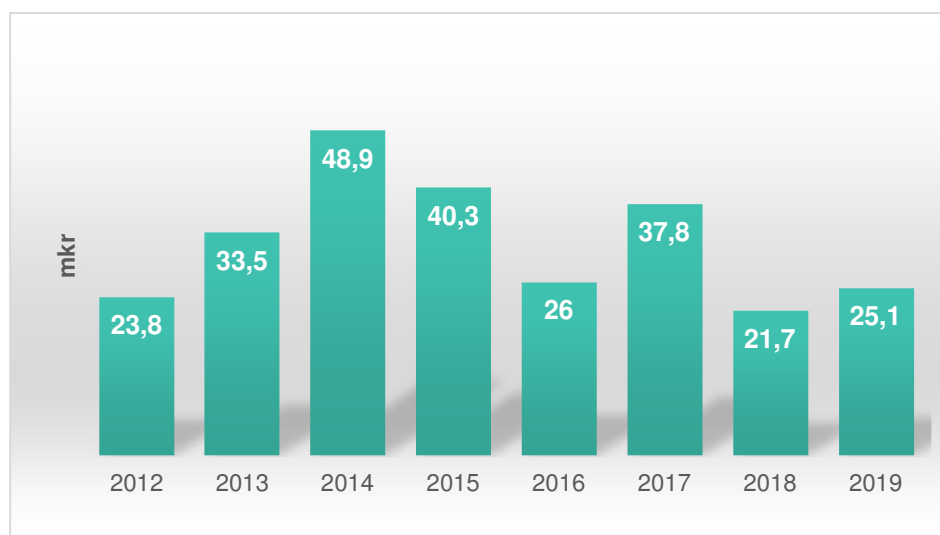
Nettoinvesteringar

Investeringsbudgeten för 2016 uppgår till 42 mkr inklusive ombudgeteringar från 2015. Hela anslaget kommer inte förbrukas utan 16 mkr bedöms behöva ombudgeteras till 2017. Det är främst investeringsmedel för vattenverket i Degerfors. Det är fortfarande osäkert vilken omfattning det blir på projektet då utredning pågår.

Nivåerna under planperioden 2017-2019 inklusive ombudgetering bedöms enligt följande.

- 2017 37,8 mkr
- 2018 21,7 mkr
- 2019 25,1 mkr

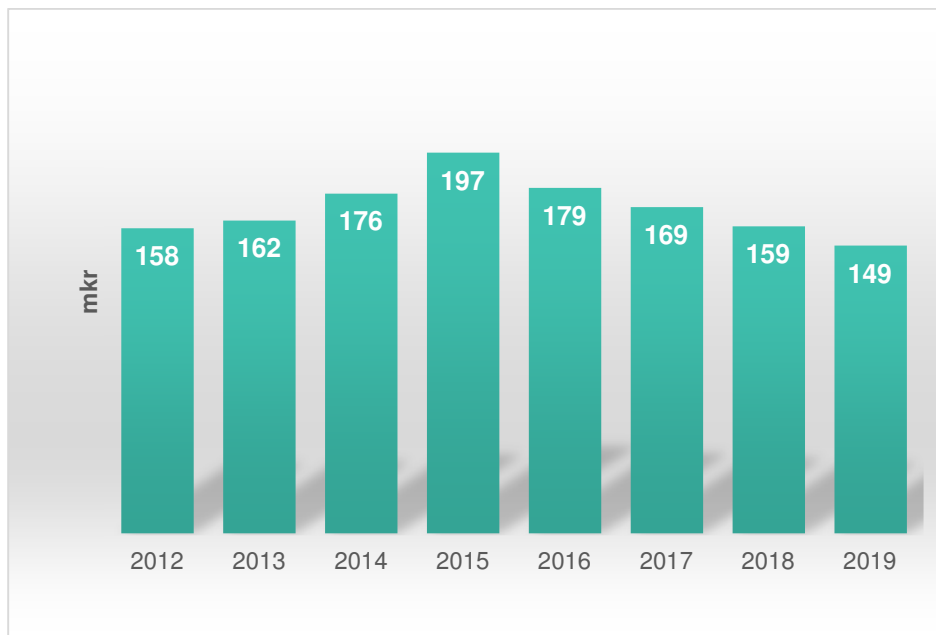
De största investeringsprojekten under planperioden är förutom Degerfors vattenverk ny gatuöverbyggnad, VA-ledningar, avlopp norra Strömtorp och nytt renhållningsfordon.

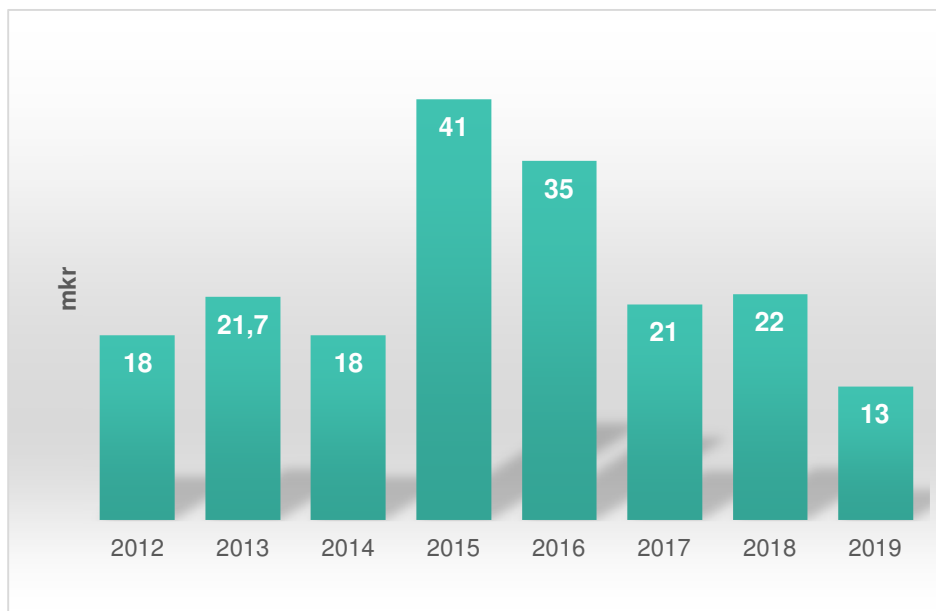
Hela investeringsbudgeten för 2016 kommer inte förbrukas innevarande år utan projektmedel kommer att föras över till 2017 efter separat beslut. Beloppet väntas uppgå till drygt 16 mkr.

Låneskuld

Kommunens långfristiga låneskuld har under året minskat med 22 mkr. Skulden uppgår vid slutet av 2016 till 174 mkr. Anledningen till minskningen är att kommunen har kunnat göra två amorteringar under 2016 som inte var budgeterade. I budgetförslaget finns amortering upptaget med 10 mkr per år med för perioden 2017-2019.

Likviditet

Nivån på kommunens likvida medel har under 2016 varit mycket god och i slutet av oktober 2016 uppgick den till drygt 59 mkr. Det är främst ersättningar från flyktingverksamheten och den låga investeringstakten som har påverkat att likviditeten är förhållandevis hög. Trots planerad amortering 2017-2019 ligger de likvida medlen på en tillräcklig nivå.

4 Personalpolitikens inriktning

Kommunfullmäktige har antagit ett nytt personalstrategiskt program som gäller från den 1 januari 2016. Kommunens personalpolitiska vision lyder ”Vi trivs på jobbet!” och programmet ska ge chefer och medarbetare vägledning för att uppnå visionen.

Programmet omfattar fem områden:

1. Ledarskap och medarbetarskap
2. Arbetsmiljö
3. Samverkan
4. Personal- och kompetensförsörjning
5. Lön och förmåner

Under 2016 har den första omgången av kommunens nya chefsintroduktionsprogram genomförts. Programmet syftar till att underlätta internt nätverkande och ge deltagarna en gemensam kunskapsbas i:

- Personalfrågor
- Ekonomi
- Arbetsmiljö
- Kommunkunskap

Därutöver hålls chefsmöten en gång i månaden där kommunens chefer hålls informerade i aktuella frågor.

En välstrukturerad och aktuell chefs- och medarbetarhandbok på intranätet är ett viktigt stöd för cheferna i det dagliga arbetet. Under 2016 har införandet av en ny handbok påbörjats och arbetet beräknas vara klart under början av 2017. Handboken innehåller såväl centrala avtal och lagar som lokala rutiner och policydokument inom personalområdet.

En ny arbetsmiljöpolicy antogs av kommunfullmäktige i juni 2015. Som ett led i arbetsmiljöarbetet och i enlighet med vårt samverkansavtal ska samtliga chefer och skyddsombud genomgå en grundläggande arbetsmiljöutbildning. SKL har tillsammans med facken tagit fram ett utbildningsmaterial för användande ute i kommunerna. Formerna för detta ska under 2017 utarbetas i samverkan med Varnumhälsan och facken.

Under 2016 har kommunen erbjudit stöd i form av sluta-röka-grupper till medarbetare som önskar bli rökfria. På försök har även livsstilsgrupper med fokus på kost och hälsa erbjudits. I samband med att kommunens nya avtal med Varnumhälsan träder i kraft den 1 januari 2017 kommer ett fortsatt gemensamt arbete med fokus på friskfaktorer att bedrivas.

Sjukfrånvaron medför stora kostnader för kommunen, störningar i arbetsgrupper och kan försämra kommunens förmåga tillgodose medborgarnas behov på bästa sätt. Parallellt med arbetet att kontinuerligt vässa kommunens rutiner och stödsystem för hantering av sjukfrånvaro görs en översyn av de friskvårdsförmåner som medarbetarna erbjuds. Attraktiva friskvårdsförmåner

bidrar dessutom till att hålla kommunen attraktiv som arbetsgivare. I samband med budgetarbetet inför 2017 gav kommunstyrelsens arbetsutskott ekonomi kommunstyrelseförvaltningen i uppdrag att arbeta vidare med en analys av sjukfrånvaron i kommunen.

I syfte att uppnå kommunens olika mål och kontinuerligt utveckla verksamheten ska vi arbeta aktivt och professionellt med rekrytering och kompetensstyrning. Rätt kompetens hos medarbetarna är en förutsättning för att kommunens verksamheter ska kunna nå förväntat resultat. Under 2017 fortsätter arbetet med att kartlägga medarbetarnas kompetens, de kompetenskrav som finns för att utföra olika arbetsuppgifter samt vilka kompetensutvecklingsbehov som finns nu och på sikt.

Arbetet med lönebildning är en fortsatt viktig och ständigt pågående process i kommunens personalarbete. Kommunens lönepolitik ska ge förutsättningar att behålla och utveckla personalen samt att rekrytera goda medarbetare.

Kommunens lönebildning ska följa de riktlinjer som de centrala avtalen anger. Under 2017 kommer ett mera tidsenligt verktyg kopplat till vårt befintliga lönesystem att införas för att effektivisera löneöversynsarbetet.

Som ett led i arbetet med att kommunen ska vara en attraktiv arbetsgivare erbjuds medarbetarna olika former av bruttolönevaxling, bland annat syfelskorrigerering. Under 2017 kommer även andra förmåner av detta slag att övervägas.

Folkhälsonämnden har under hösten 2016 lämnat sin slutrapport om heltidsprojektet som bedrivits inom nämndens verksamhetsområde. Kommunstyrelsens arbetsutskott har därefter givit kommunstyrelseförvaltningen i uppdrag att ta fram ett förslag till uppstart av ett heltidsprojekt inom Degerfors kommun.

En ny pensionspolicy träder i kraft den 1 januari 2017. Policyn förtydligar möjligheterna enligt de centrala pensionsavtalen medger och kan vara ett viktigt hjälpmedel i samband med kompetensväxling vid pensionsavgångar och andra typer av omställningar.

5 Verksamheterna

5.1 Kommunstyrelsen

Antal ledamöter:	11
Ordförande:	Peter Pedersen
Förvaltningschef:	Max Tolf

5.1.1 Nämndens verksamhet

Kommunstyrelseförvaltningen svarar för arbetet runt den politiska verksamheten i kommunstyrelse och kommunfullmäktige. Arbetet vid kommunstyrelseförvaltningen leds av förvaltningschef som till sin hjälp har kansliavdelning, ekonomi- och personalavdelning, näringslivsavdelning samt samhällsbyggnadsavdelning. Tillsammans med kommunens förvaltningschefer ingår kommunstyrelsens avdelningschefer i en ledningsgrupp för helhetssyn och övergripande gemensamt ansvar för kommunens verksamhet och utveckling.

5.1.2 Väsentliga förändringar jämfört med 2016

Utifrån de budgetdirektiv som finns och de budgetförutsättningar som gäller sker inga direkta förändringar vad gäller verksamheter eller åtaganden i budget 2017.

Kommunstyrelsens anslag för oförutsedda kostnader 2017-2019 uppgår till 1,5 mkr/år. Genomlysning av grundskolans verksamhet och ekonomi behöver inrymmas i dessa medel för 2017 då genomlysningen ej genomfördes 2016. Kommunstyrelsen disponerar anslaget i sin helhet.

5.1.3 Kommunstyrelsens mål

Kommunstyrelseförvaltningen är en serviceorganisation som skall samordna och verkställa kommunfullmäktiges och kommunstyrelsens beslut och intentioner samt ge service till den politiska organisationen, förvaltningarna, medborgarna och näringslivet. Genom samverkan ska kommunstyrelseförvaltningen underlätta för den decentraliserade organisationen för att nå ett effektivt resursutnyttjande och medborgarnytta

Hög servicenivå

Målen inom detta område följer den strategiska inriktningen om en god tillgänglighet. En hög servicenivå gentemot medborgarna innebär:

- Ansökningar inom bygg- och miljöområdet ska behandlas skyndsamt utan onödigt dröjsmål som kan innebära olägenhet för den enskilde.
- Allmänhetens kontakt med kommunen ska ske på ett tillmötesgående sätt och utan dröjsmål i handläggningen.
- Förvaltningens interna serviceorgan ska bistå nämnder och övriga förvaltningar med efterfrågad service på tillmötesgående sätt.

Rättssäker handläggning

Målen inom dessa områden följer den strategiska inriktningen om en effektiv organisation.

- Besvärärendena inom bygg- och miljöområdet ska stå sig vid överprövning i första instans.
- Handlingar ska färdigställas och skickas ut/vara tillgänglig på lämpligt sätt i god tid inför sammanträden så att de förtroendevalda har tillräckligt med tid att sätta sig in i ärendena. Enligt kommunallagen och kommunstyrelsens och nämndernas reglemente gäller följande tider inför sammanträde:
- Kommunfullmäktige, senast 7 dagar innan sammanträdet
- Kommunstyrelsen och övriga nämnder, senast 4 dagar innan sammanträdet.

Mål utifrån en hållbar utveckling

När kommunens befolkningsminskning stannat av har ett ökat krav på bostäder framkommit. För att följa den strategiska inriktningen avseende en god miljö, goda livsvillkor genom livet, ökande befolkning i bra boendemiljö behöver en bostadsförsörjningsplan arbetas fram.

- Arbetet med en bostadsförsörjningsplan har påbörjats under 2016 och ska färdigställas under 2017.

Målet följer den strategiska inriktningen om att näringslivet växa och inom och med ett flertal näringsgrenar.

- Kontakterna med befintliga och nya företag ska utföras på ett sätt som innebär att företag väljer att stanna kvar i Degerfors kommun eller förlägga ny verksamhet inom kommunen.

5.1.4 Driftbudget

Personalkostnaderna för 2017 ökar kraftigt jämfört med tidigare år. Orsaken är tillskott inom förvaltningen i form av 1,0 utvecklingsledare som numer finns inom kommunstyrelsens förvaltning. Utökning av tjänster har även skett vad gäller ekonom, säkerhetssamordnare, byggnadsinspektör samt samordnare finskt förvaltningsområde.

Kommunstyrelsen*	Bokslut 2015	Budget 2016	Budget 2017
Verksamhetens intäkter	6 775	3 965	5 998
Verksamhetens kostnader	-100 413	-104 498	-106 159
- varav personalkostnader	-20 075	-20 996	-24 703
- varav kapitaltjänstkostnader	-54	-435	-430
Verksamhetens nettokostnad	-93 638	-100 533	-100 161
Driftbudgetram	-95 860	-100 533	-100 161
Resultat	1 726	0	0
Andel av nämndernas totala nettokostnad, %	19,3 %	20 %	19 %
Nettokostnad/invånare, kronor	10 057	10 499	10 461
Nettoinvesteringar	14 699	11 240	3 000
Personal – antal helårsarbetare	27,50	27,50	30,25
Personalkostnadernas andel av kostnader, %	19 %	20 %	23 %

*Exklusive blockhyror (hyresintäkter och kapitalkostnader) men inklusive kommunstyrelsens anslag för oförutsedda kostnader.

5.1.5 Investeringsbudget

Eventuellt överskott 2016 från bredbandsanslaget från Västra Möckeln kommer föras över till fiber landsbygd.

Kommunstyrelsen	2017	2018	2019
Investeringar			
Folkhälsonämnd	350	350	350
KS ospecificerat	450	1 650	1 650
Ekonomisystem	200		
Trafiksituation Stora Valla/Utemiljö*	1 000		
Fiber landsbygd*	1 000	1 000	1 000
Totala investeringar	3 000	3 000	3 000

* Anslagsbindningsnivån för dessa investeringar är knuten till projektnivå

5.1.6 Nyckeltal

(tkr)	2015	Budget 2016	Budget 2017
Kommunfullmäktige och KS	1 994	2 211	2 361
Partistöd	481	492	492
Bidrag till kulturell verksamhet inklusive nolltaxa	880	1 070	1 070
Näringslivsbefrämjande åtgärder	2 531	2 702	2 499
Turism (exklusive camping)	1 000	739	749
Personal och ekonomiadministration, tkr*	6 862	7 169	8 940
Frivilliga skolformer	52 000	50 700	49 700

* Den kraftiga ökningen förklaras av två nya tjänster, utvecklingsledare samt ekonom/upphandlare

5.2 Bygg- och miljönämnd

Antal ledamöter:	9
Ordförande:	Torbjörn Holm
Förvaltningschef:	-

5.2.1 Nämndens verksamheter

Bygg- och miljönämndens verksamhet omfattar främst prövning och tillsyn enligt plan- och bygglagen, miljöbalken och livsmedelslagen.

Nämnden har ingen personal anställd utan personalen har kommunstyrelsen som anställningsmyndighet.

Verksamhetsidé

Bygg- och miljönämnden är tillståndsgivande myndighet och tillsynsmyndighet inom sina ansvarsområden. Det åligger dessutom nämnden;

- att** uppmärksamt följa utvecklingen inom kommunen i bebyggelsehänseende och i miljö- och hälsoskyddshänseende och därvid utarbeta de förslag som är påkallade samt medverka i planering när sådana frågor berörs,
- att** samarbeta med myndigheter, organisationer och enskilda vars verksamhet berör nämndens ansvarsområden samt
- att** lämna allmänheten råd och upplysningar i frågor som rör nämndens ansvarsområden.

5.2.2 Väsentliga förändringar jämfört med 2016

Inom tillsynsområdet PBL förväntas byggaktiviteter utmed västra Möckelnstranden på grund av förändrade planförutsättningar. I övrigt fortsätter arbetet med ovårdade tomter. Inom miljöområdet avses ett projekt om giftfri

förskola/vardag fortsätta samt framtagandet av en handlingsplan för förorenade områden. Deltagande i naturvårdsarbetet med Håkanbolbäcken.

Tillsynsskulden inom livsmedelskontrollen ska arbetas bort samt att en översyn av taxorna påbörjas.

5.2.3 Byggnadsnämndens mål

Mål utifrån en hållbar utveckling

Nämnden har fastställt behovsutredningar och verksamhetsplan för 2015-2017. Kontrollplan för livsmedelstillsynen fastställs årligen. Verksamhetsplanen är miljömålsbaserad utifrån de nationella miljömålen.

5.2.4 Driftbudget

Bygg- och miljönämnden	Bokslut 2015	Budget 2016	Budget 2017
Verksamhetens intäkter	0	0	0
Verksamhetens kostnader	-118	-121	-124
- varav personalkostnader	-87	-90	-90
- varav kapitaltjänstkostnader	0	0	0
Verksamhetens nettokostnad	-118	-121	-124
Driftbudgettram	-118	-121	-124
Resultat	0	0	0
Andel av nämndernas totala nettokostnad, %	0	0	0
Nettokostnad/invånare kronor	12	13	13
Nettoinvesteringar	0	0	0
Personal – antal helårsarbetare	0	0	0
Personalkostnadernas andel av kostnader, %	74%	74%	72%

5.2.5 Investeringsbudget

Bygg- och miljönämnden har inga investeringar under år 2017-2019.

5.2.6 Nyckeltal

	2013	2014	2015
Antal diarietförda ärenden (st.)	454	356	420
varav miljö-, hälsoskydd, livsmedel	321	211	243

varav bygglov, inklusive
byggnämälän 133 145 177

5.3 Servicenämnd

Antal ledamöter: 7
Ordförande: Per-Olow Linder
Förvaltningschef: Anders Luthman

5.3.1 Nämndens verksamheter

Nämnden fullgör kommunens uppgifter inom följande områden med sammanhängande anläggningar och anordningar:

- Vatten- och avloppsreningsverk med distributionsnät
- Renhållning
- Gatu- och väghållning
- Grönytor, parker och parkanläggningar samt allmänna platser
- Fritidsanläggningar
- Upplåtelse av torgplatser för allmän handel
- IT- och telefoni
- Kommunens fordon, inklusive leasingbilar
- Vaktmästeri
- Kommunens förvaltningsfastigheter

Kommunala handikapprådet (KHR) är underordnad servicenämnden och servicenämndens ordförande ska också vara ordförande i KHR.

5.3.2 Väsentliga förändringar jämfört med 2016

Den 1 maj 2016 övertog servicenämnden kommunens fritidsanläggningar från kultur- och utbildningsnämnden. Efter övertagandet ska samtliga anläggningar ses över och underhållsplaner kommer att upprättas.

5.3.3 Servicenämndens mål

Serviceförvaltningen har med utgångspunkt i Kommunfullmäktiges vision och Strategisk inriktning 2011-2014 formulerat följande övergripande mål för sin verksamhet, vilka ska vara väl kända av samtliga medarbetare i organisationen:

- *Servicenämnden ska eftersträva att verksamheten bedrivs på ett sådant sätt att ekonomin är i balans.*
- *En bra renhållning erbjuds inom de lagar och regler som gäller för kommunal verksamhet. Målet är att kunna erbjuda alla hushåll differentierad renhållning med utbyggd källsortering samt verka för en ökad reduktion av avfall och en ökad återvinning av emballage och förpackningar.*

- *Det levereras ett vatten med hög kvalitet i enlighet med gällande lagstiftning. Målet är att med god leveranssäkerhet förse kommunens abonnenter med vatten av god kvalitet.*
- *Avloppsvattnet tas om hand på ett miljöriktigt sätt och enligt gällande direktiv och lagar. Målet ska uppnås genom en fortsatt VA-sanering, utbyggnad av ledningsnätet och förnyelse av VA-verk samt pumpstationer.*
- *Trafikanter ska erbjudas en säker trafikmiljö på väl framkomliga vägar med god standard. En god belysningsstandard ska upprätthållas med hänsyn till trafiksäkerhet och personlig säkerhet. En fortsatt satsning på förbättrad kvalitet på beläggningar av gator och vägar ska eftersträvas.*
- *En säker och stimulerande miljö erbjuds alla barn och ungdomar. Attraktiva parker, grönområden och rekreationsområden ska bevaras och utvecklas i kommunens alla tätorter. Verksamheten ska präglas av en ekologisk grundsyn för såväl planteringar som grönytor.*
- *Kommunkoncernens verksamheter ska erbjudas kvalificerad service och support med en stabil och säker IT-miljö och korta svarstider och med ett minimum av störningar till en lägsta möjlig kostnad.*
- *Servicenämnden ska aktivt medverka till att outhyrda lokaler som kommunens verksamheter ej har behov av minskar i omfattning.*
- *Verksamheterna inom utbildnings-/ kulturområdet och särskilt boende ska erbjudas god service genom vaktmästeriet.*
- *Nämnden ska verka för att personalen tillförsäkras ett gott arbetsgivarskap ur ett jämställdhets- och mångfaldsperspektiv samt verka för en god arbetsmiljö*

5.3.4 Driftbudget

Servicenämndens skattefinansierade verksamheter omfattar gatu- och väghållning, grönytor, parker och parkanläggningar, allmänna platser, fritidsanläggningar, upplåtelse av torgplatser för allmän handel, IT- och telefoni, kommunens fordon, inklusive leasingbilar, vaktmästeri samt kommunens förvaltningsfastigheter. Servicenämndens skattekollektiv har tilldelats 25 203 tkr i budgetram för 2017, exklusive kapitaltjänst. I budgetarbetet har kostnaderna räknats upp med gällande förutsättningar. Ersättning för hyresförlust 875 tkr Stora Valla IP, omfördelning av personalkostnad 8 tkr (utvecklingsledare) samt effekt av sparbetning 80 tkr har justerats. I förhållande till de underhållsplaner som upprättas för fritidsanläggningarna kan budgeten för drift och underhåll behöver ses över.

Servicenämnd Skattekollektivet	Bokslut 2015	Budget 2016	Budget 2017
Verksamhetens intäkter	21 020	16 232	15 732
Verksamhetens kostnader	-51 978	-47 832	-40 935
- varav personalkostnader	-15 023	-17 946	-18 359
- varav kapitaltjänstkostnader	-7 665	-8 440	
Verksamhetens nettokostnad	-30 958	-31 600	
Driftbudgettram (inkl. kapitaltjänstkostnader)	28 493	31 600	25 203
Resultat	-2 465	0	0

Servicenämndens avgiftsfinansierade verksamheter omfattar vatten och avlopp samt renhållning. Dessa verksamheter finansieras helt av abonnentavgifter och eventuella under- eller överskott regleras inom respektive avgiftskollektivs resultatfond.

Efter 2015 års resultat uppgår renhållningskollektivet resultatfond till 3,8 mkr och VA-kollektivets resultatfond till 3,1 mkr. Kapitaltjänstkostnaden är uppskattad för 2017.

Servicenämnd Avgiftskollektivet	Bokslut 2015	Budget 2016	Budget 2017
Verksamhetens intäkter	26 818	26 431	26 931
Verksamhetens kostnader	-26 767	-26 707	-26 931
- varav personalkostnader	-7 651	-8 229	-8 418
- varav kapitaltjänstkostnader	-6 898	-7 496	-7 496
Verksamhetens nettokostnad	51	-276	0
Driftbudgettram (inkl. kapitaltjänstkostnader)	0	0	0
Resultat	51	-276	0

5.3.5 Investeringsbudget

För att säkerställa de investeringsbehov som finns på fritidsanläggningar bör en gemensam budget upprättas där även investeringsanslag för Stora Valla IP ingår. Då kan nämnden prioritera investeringar utifrån de behov och önskemål som finns på samtliga fritidsanläggningar. Alla anläggningar ska ses över och underhållsplan ska upprättas för att se över det totala investeringsbehovet framåt i tiden.

För att kunna hålla en god standard på samtliga skolgårdar, parkområden och kommunens lekplatser behöver investeringsbudgeten inför 2018 ses över. Det är viktigt att kommunen fortsätter att avsätta pengar för underhållet på gator och vägar samt fastighetssidan för att uppnå en bra standard. När det gäller andra nämnders investeringsuppdrag till servicenämnden, bör även budgeten föras över till servicenämnden.

Inom avgiftskollektiven finns 8,5 mkr avsatt i investeringsbudgeten för 2016 för Degerfors vattenverk. Vid Degerfors vattentäkt har ytterligare en brunn borrats där ett biologiskt filter har prövats med bra resultat. Utredning om ny anläggning pågår vilket kan medföra att investeringsmedel måste omprioriteras under 2017 och eventuellt tilläggsanslag kan bli aktuellt. Det pågår även projekteringen gällande överföringsledning till Svartå för i första hand vattenförsörjning samt förberedande för kommunalt avlopp till Solberga och Ölsboda.

Serviceämnd	2017	2018	2019
Investeringar			
Skattekollektivet	8 075	7 175	6 780
Renhållning	0	0	2 800
Vatten & avlopp	6 700	7 000	7 050
Totala investeringar	14 775	14 175	16 630

5.3.6 Utvecklingsområden

Fritidssidan är ett av nämndens stora utvecklingsområden där anläggningarna ska ses över och underhållsplaner upprättas. Andra utvecklingsområden är främst kommunens gator och vägar, lekplatser och fastigheter. För att säkerställa drift och kvalitet inom IT kommer nämnden att föreslå att administration och utbyte av kommunens datorer ska administreras av serviceförvaltningen från 2018.

Inom avgiftskollektiven är det främst vattenförsörjningen i Degerfors och Svartå, utbyggnad av återvinningsplanen samt revidering av renhållningsföreskrifter och renhållningsplan.

5.3.7 Nyckeltal

		2013	2014	2015
Kostnad gator, vägar samt parkering, kr/invånare	Degerfors	1 022	1 354	1 536
	Örebro län	1 259	1 291	1 395
Nettokostnad gator, vägar samt parkering kr/invånare	Degerfors	905	964	1 030
	Örebro län	1 150	1 146	1 221
Kostnad parker, kr/invånare	Degerfors	211	223	244
	Örebro län	214	309	340
Nettokostnader parker kr/invånare	Degerfors	192	223	208
	Örebro län	293	287	307
Bilväg i kommunen, kommunal, meter/invånare	Degerfors	8,6	8,5	8,5
	Örebro län	6,4	6,4	6,4
Cykelväg i kommunen, total, meter/invånare	Degerfors	1,0	1,0	1,0
	Örebro län	0,8	0,8	0,8
Sjukhusrapporterade olyckor inom vägtransportområde, antal/100 000 invånare	Degerfors	453	357	461
	Örebro län	247	232	328
Hushållsavfall (ton)		1 906	1 943	1 924
Matavfall (ton)		242	222	243
Kilo hushållsavfall/invånare		201	204	201
Kostnad/ton hushållsavfall (kr)		4 500	4 332	4 231
Levererad mängd dricksvatten*				
Debiterad mängd dricksvatten*				
Dricksvatten svinn %*				
Elkostnader – Skattekollektiv (tkr)		1 821	1 584	1 831
Elkostnader – Avgiftskollektiv (tkr)		1 321	1 567	1 597

* Kommer att rapporteras i årsredovisning

5.4 Kultur- och utbildningsnämnd

Antal ledamöter:	11
Ordförande:	Kim Bäckström
Förvaltningschef:	Anna-Lena Sandell

5.4.1 Nämndens verksamhet

Enligt reglementet för kultur- och utbildningsnämnden är dess ansvarsområde och uppgifter följande:

Nämnden har att fullgöra kommunens lagstadgade uppgifter enligt skollagen, vad avser förskola, förskoleklass, pedagogisk omsorg, grundskola, skolbarnomsorg och grundsärskola.

Nämnden ansvarar för kommunens biblioteks- och kulturverksamhet, samt musikskola.

Nämnden ansvarar också för verksamheten i Folkets Hus i Degerfors.

Nämnden ska också:

- Ansvara för tillståndsgivning till lotteriverksamhet
- Fastställa direktiv, inspektera och ha fortlöpande uppsikt över verksamhet i alternativa driftsformer inom utbildningssektorn, främst vad gäller ändamål, ekonomi och efterlevnad av uppställda direktiv
- Stödja uttrycks- och verksamhetsformer i kulturlivet
- Besluta om utformning av offentliga platser och byggnader
- Samarbeta med föreningar och organisationer inom nämndens område och stimulera det arbete som dessa bedriver, enligt riktlinjer fastställda av kommunfullmäktige.
- Vara registeransvarig för de personregister som nämnden för i sin verksamhet och förfogar över

5.4.2 Väsentliga förändringar jämfört med 2016

Ny förskoleavdelning

För att tillgodose brukarnas rätt till erbjudande av förskoleplats inom 4 månader så behöver förskoleverksamheten i Degerfors utöka verksamheten med en avdelning som kan ta emot 10-11 barn. Vi strävar efter att i förskolan i Degerfors ha ett snitt på 17 barn/ avdelning. Utgår vi från det snittet har vi idag 390 platser att erbjuda. Tittar vi på hur kön ser ut idag den 12 september så har vi 396 platser som vi ska tillgodose fram till den 31 december 2016. Utöver dessa har vi idag 26 stycken barn som enligt lag har rätt till förskoleplats senast den 20 mars 2017. I ovanstående beräkningar har vi inte räknat med nyanlända barn som kan komma, inte heller eventuella nyinflyttade familjer till vår kommun. Det kommer med största sannolikhet in fler ansökningar än de som inkommit fram till dagens datum.

Vi strävar i vår kommun efter att sänka antalet barn i grupperna. Hänsyn tas också till lokalernas utformning. Det vill säga de som har rymligare lokaler kan ta emot fler barn om behov finns.

Kostnad för denna typ av avdelning består av personalkostnad, cirka 900 tkr. Ingen lokalkostnad tillkommer då lokalerna redan finns i anslutning till

Guldgruvan på Stora Vallaskolan. En mindre byggnation och inköp av inventarier uppgår till totalt ca 50 tkr klarar verksamheten av inom budget. Det finns möjlighet till att viss del av kostnaden kan täckas av statsbidraget för mindre barngrupper i förskolan. Eftersom det totala barnantalet ändå ökar är dock detta inte absolut och känns alltför osäkert för att budgetera.

Utökning av befintlig förskoleavdelning

För att kunna tillgodose brukarnas behov av plats i förskolan behöver vi utöka platserna i kommunen. Då denna tjänst på Villervalla utökas innebär det att vi kan placera fler barn på den förskolan, och således tillgodose vårdnadshavarens rätt att få en placering inom loppet av 4 månader. Vi strävar också efter att permanent sänka antalet barn i grupperna. Utökningen innebär att en personal som idag har en tjänst om 75 % kan få utökning till heltid.

Bibliotek

Behovet av förstärkning på huvudbiblioteket blir alltmer påtagligt. Det är svårt att schemamässigt få ihop dagarna med de öppettider vi har och vi ser det inte som lämpligt att minska dessa. Tidigare hade en av personalen adekvat utbildning som bibliotekarie, i dagsläget är det endast kulturchefen som har studerat på bibliotekshögskolan. Det är fullt möjligt att även i avsaknad av denna utbildning arbeta på bibliotek och vår personal har lång erfarenhet och kan på detta sätt kompensera för brist i utbildning. Samhället utvecklas dock hela tiden och vi behöver ligga med i den utvecklingen. Vi står också inför införande av ett nytt bibliotekssystem som kommer ta tid och kompetens i anspråk för personalen. Biblioteket behöver också förstärkas på annat sätt då intäkter i form av lönebidrag lagts in i budget utan att samtidigt lägga in motsvarande ökade kostnader.

Vi ser att utökning av en bibliotekarietjänst gynnar hela kommunen och också kunna samordnas med andra uppdrag, såsom exempelvis integrationsstrateg, eventuellt del av bemanning av ett medborgarkontor med mera. Biblioteket är en lämplig plats för ett medborgarkontor. Redan idag besöker många människor biblioteket och besöksantalet har ju ökat, till skillnad från många andra bibliotek i landet. Datorerna används mycket och är extra uppskattade av de SFI-elever som studerar i Folkets hus. Om möjlighet fanns skulle kommunen kunna utveckla servicen till invånarna med att ha en ”teknik-dag” i veckan då teknikfrågor skulle kunna avhjälpas vad gäller mobiltelefoner eller datorer. Många äldre har behov av dessa men kanske svårt med tekniken.

5.4.3 Kultur- och utbildningsnämndens mål 2017

Kultur- och utbildningsnämnden har med utgångspunkt i Skollagen och Strategisk inriktning 2011-2014 formulerat följande övergripande mål för sin verksamhet, vilket ska vara väl känt av samtliga medarbetare i organisationen.

Målet är detsamma som föregående år, för att nå resultat krävs att verksamheten kan jobba med målen över en längre period:

Alla elever ska lägst nå målen (godkänt) i alla ämnen.

Detta mål är kultur- och utbildningsnämndens övergripande mål som samtliga verksamheter ska arbeta mot. Detta bryts sedan ner av respektive verksamhet och underliggande indikatorer och strävansmål tas fram. Dessa beslutas inte politiskt men redovisas i respektive verksamhets kvalitetsrapport och relevanta uppföljningar.

5.4.4 Driftbudget

Den ekonomiska budgeten för kultur- och utbildningsnämnden ser ut enligt nedan innan beslut om anpassningar genomförts. Normal uppräknings av kostnader är inkluderade i enlighet med centrala instruktioner och i övrigt fastställda belopp. I posterna för 2017 finns beslutade utökningar inlagda enligt nedan:

Skoladministration, uppgradering dataskydd	18 tkr
Förskola, specialpedagog	420 tkr
F-6, förstärkning fritidshem	600 tkr
Åk 7-9, vikariepool	500 tkr
Kultur, reparation av stråkinstrument	75 tkr
Förvaltningschef, fortbildning hela förvaltningen	100 tkr
Totalt	1 713 tkr

Dessutom är ramen utökad i enlighet med beslut från kommunfullmäktige med 500 tkr avseende ytterligare löneökningar 2017 och 200 tkr som kompensation för löneökningar inom ram för lärare under 2016.

Efter beslut i kommunfullmäktige har nämndens driftram justerats upp med ytterligare 800 tkr.

Tkr	BUDGET 2017	BUDGET 2016	Skillnad
Förvaltningsledning	57 665	59 294	-1 629
Grundskola	76 153	71 206	4 947
Avd.chef kultur	5 123	5 001	122
Fritid/förening	1 224	1 689	-465
Elevhälsan	4 055	3 823	232
Förskoleverksamhet	34 625	34 110	515
Justeringar driftram	800		800
Summa	179 645	175 123	4 522

5.4.5 Investeringsbudget

Kultur- och utbildningsnämndens investeringar för 2018-2019 kommer att ses över och anpassas efter rådande behov i verksamheterna. Detta innebär att omprioriteringar kan komma att ske inom tilldelad investeringsbudget.

Kultur- och utbildningsnämnden	2017	2018	2019
Elevhälsa Upprustning lokaler		125	
Projektor Folkets Hus		100	
Ny matta till biblioteket		200	
Nutidskonst för offentliga rum	30		
Skoladm Tilläggsmodul Bevara/Gallra/Logg	61		
Möbler till musikskola	50		
F-6 Skolmöbler	200	200	
F-6 Elevdatorer	150	150	
F-6 Inventarier textilslöjd	150		
F-6 Musikinstrument	125		
F-6 Ljudisolering musiksalar	200	200	
F-6 Idrottshallar	100	100	
F-6 Tillgänglighetsanpassningar	150	150	
F-6 IT och kompensatoriska hjälpmedel	200	200	
IT och komp. hjälpmedel träningsskola	50	50	
F-6 Digital utrustning till klassrum	139	150	
Teknisk utrustning 7-9		400	
Idrottsutrustning 7-9	40		
Skolmöbler 7-9	200	450	
Renovering personalrum 7-9	100		
Renovering biologisal 7-9	150		
Uppr/kompl innemiljöer mm förskola	300	300	
Uppr/kompl utemiljöer mm förskola	225	225	
Kultur- och utbildning			3 000
Hiss Bruksskolan			1 000
Totalt kultur- och utbildningsnämnden	2 620	3 000	4 000

5.4.6 Utvecklingsområden

De viktigaste utvecklingsområdena inom utbildningsområdet är följande:

- Utveckla det systematiska kvalitetsarbetet med uppföljning, analys och förbättring.
- Förbättra övergångar mellan olika åldersstadier genom bättre samarbete i överlämningsarbetet.
- Utvärdera likabehandlingsarbetet.

- Fokusera på normer och värden på olika sätt, exempelvis genom förankring av likabehandlingsplanen hos både barn/elever, personal och vårdnadshavare.
- Öka samverkan mellan all personal på enheten för att stärka likabehandlingsarbetet och värdegrunden. Detta innefattar även personal från andra förvaltningar som finns inom kultur- och utbildningsnämndens verksamhetsområden.
- Utveckla inkluderingen i undervisningen på samtliga enheter så att alla elever ges möjlighet att nå kunskapsmålen.
- Utveckla 2-lärarsystemet att omfatta hela grundskolans år 1-6.
- Utveckla arbetet med studiehandledning och modersmålsundervisning.
- Utveckla användandet och utformandet av skolbibliotek och dess bemanning.

5.4.7 Nyckeltal

		2013	2014	2015
Barn och elever				
Kostnad förskola, kr/inskrivet barn	Degerfors	131 622	137 706	143 795
	Örebro län (ovägt medel)	124 032	128 895	135 172
Kostnad fritidshem, kr/inskrivet barn	Degerfors	33 921	34 588	34 391
	Örebro län (ovägt medel)	31 943	32 209	33 032
Kostnad förskoleklass hemkommun, kr/elev	Degerfors	40 888	34 166	41 067
	Örebro län (ovägt medel)	50 683	54 893	60 591
Kostnad grundskola hemkommun, kr/elev	Degerfors	106 764	110 819	114 255
	Örebro län (ovägt medel)	100 131	99 562	101 617
Bibliotek				
Besök		35 346	36 547	34 171
Lånestatistik		56 266	56 861	57 469

Nyckeltal hämtade från Kolada visar på Degerfors kostnader för förskola, fritidshem, förskoleklass samt grundskola. Eftersom fritidshem och förskoleklass oftast har samma pedagoger i båda verksamheterna slår på olika sätt mot snittet i Örebro län då kostnader kan hamna snett mellan verksamheterna. Kostnaderna för grundskolan gäller för åk 1 - 9. Elevantalet gjorde sin bottennotering 2013 men det har inte relaterat till färre pedagoger. Tvärtom har det tillkommit krav på både lärarbehörighet och specialkompetens. Förskolan har under 2014 och 2015 utökats med nya avdelningar. Dessutom

har antalet barn som har behov av extra stöd och vägledning ökat vilket ökat kostnaderna för extra resurser.

Boklånen har ökat medan antalet besök har minskat de senaste tre åren. Besöksstatistiken har under 2016 åter ökat då SFI flyttade tillbaka sin verksamhet från gymnasieskolans lokaler. Bokinkastet har gjort att antalet besök vid återlämning av sina lån inte kommer med i besöksstatistiken. Tester har gjorts om besöksantalet skulle öka om öppettiderna var på andra tider, men hittills har det inte haft någon effekt.

5.5 Socialnämnd

Antal ledamöter:	11
Ordförande:	Anita Bohlin Neuman
Förvaltningschef:	Ingmar Ångman

5.5.1 Nämndens verksamhet

Socialnämndens verksamhet omfattar följande fyra verksamhetsområden:

- Vård och omsorg (VoO)
- Omsorg om funktionshindrade (OoF)
- Individ & familjeomsorg (IFO)
- Förvaltningsövergripande verksamhet

Verksamheten inom vård och omsorg (VoO) bedrivs som hemvård i det egna hemmet och i våra två särskilda boenden, Letälvsgården och Västergården. Inom hemvården utförs serviceinsatser, personlig omvårdnad samt hemsjukvård som i vissa fall är mycket omfattande. Dessutom erbjuds korttidsplatser, avlastning och växelvård samt rehabilitering och administration av bostadsanpassning.

Inom omsorgen om funktionshindrade (OoF) finns fyra gruppbostäder, Björklundsgatan, Brogatan, Skolgatan och Odelbergsvägen. För psykiskt funktionshindrade finns stödboendet Muttern. Daglig verksamhet bedrivs i olika former och dessutom finns sysselsättning för gruppen psykiskt funktionshindrade.

Individ- och familjeomsorg (IFO) omfattar olika former av verksamhet för stöd till barn, ungdomar och missbrukare samt verksamhet för försörjningsstöd och arbetsmarknadsåtgärder inom den nya enheten "Försörjning och arbete".

Individ- och familjeomsorg ansvarar också för kommunens flyktingmottagning med boenden för ensamkommande barn.

Förvaltningsövergripande verksamhet omfattar ledningsfunktion, med förvaltningschef och verksamhetschefer, samt administrativt stöd till socialförvaltningen och socialnämnden.

5.5.2 Övergripande verksamhetsplan 2015-2017

Socialnämnden har under 2014 antagit en övergripande verksamhetsplan för 2015-2017 (SN § 78/2014/2).

Med utgångspunkt i kommunens vision och strategiska plan samt redovisad omvärlds- och nulägesanalys har följande inriktningsmål fastställts:

- *Socialnämndens verksamhet kännetecknas av att den bidrar till ökad självständighet för de enskilda som är i behov av denna.*
- *Socialnämndens verksamhet kännetecknas av att de insatser som ges utgår från de enskildas behov, samordnas och bildar en helhet.*
- *Socialnämndens verksamhet kännetecknas av att kvaliteten i den är säkerställd och håller en hög nivå.*

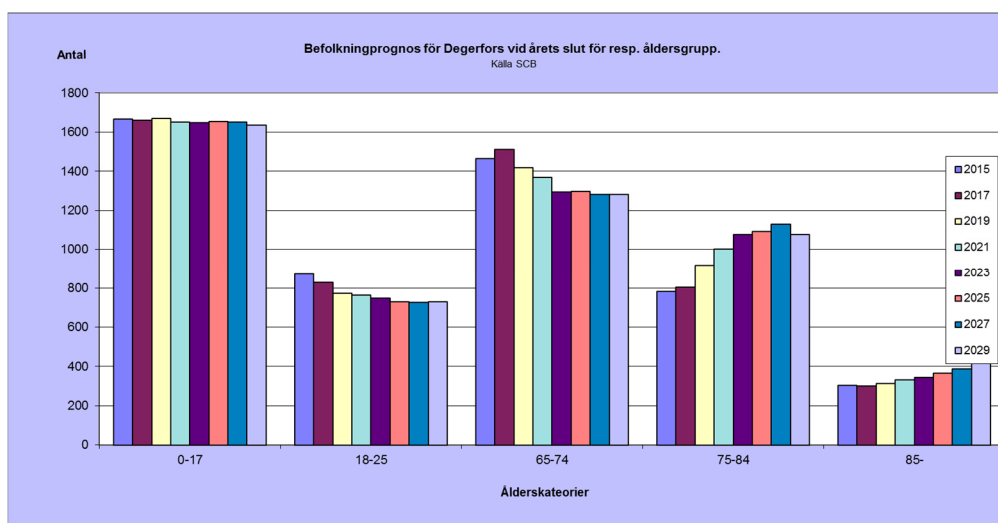
Verksamhetsplanen revideras årligen och finns dokumenterad i en egen handling som antagits av socialnämnden i juni 2016 (SN § 72 2016).

5.5.3 Utvecklingsområden

Genom årligen sammanställd verksamhetsberättelse samt kvalitets- och patientsäkerhetsberättelse har socialnämnden lokaliserat vilka starka respektive svaga områden som finns och därigenom identifierat utvecklingsområden som 2017 bland annat är:

- Sänkt försörjningsstöd särskilt för ungdomsgruppen 18-25 år samt färre barn i familjer med långvarigt försörjningsstöd.
- Ökat inflytande inom vården på tidpunkt för när beslutade insatser ska genomföras samt ökad användning av brukarundersökningar i verksamheten.
- Bemanning utifrån behov.
- Sänkta kötider till särskilt boende.
- Minskat antal läkemedelsavvikelse och fall.
- Minskad längd på nattfastan.
- Införande av ytterligare en nivå för boende inom funktionshinderområdet.
- Förbättrad kompetensplanering och kompetensstyrning i verksamheten.

5.5.4 Befolkningsprognos för Degerfors kommun

Åldersgruppen 18-25 år beräknas minska med cirka 150 personer under tidsperioden 2015 – 2029. Det är en åldersgrupp där en relativt stor andel är i behov av försörjningsstöd innan man etablerat sig på arbetsmarknaden. Även barnantalet i kommunen förväntas minska något under de närmaste åren. Däremot kommer befolkningen i åldersgruppen 65-74 år enligt framtagna prognos att minska med nästan 200 personer mellan 2015 – 2029 även om den inledningsvis ökar.

Enligt framtagna befolkningsprognos sker i Degerfors ingen märkbar förändring i åldersstrukturen för åldersgruppen från 85 år och uppåt de allra närmaste åren. En liten men ihållande ökning kommer först 2019. Sett i förhållande till gruppens storlek och att en stor andel av dem har behov av insatser från socialnämnden är ökningen på ca 50 % viktig att ta i beaktande vid planeringen inför en längre framtid. Åldersgruppen 75-84 år ökar med cirka 300 personer mellan 2015 – 2029. Även om vi är piggare allt högre upp i åldrarna, får vi räkna med att ett antal av denna stora ökning kommer att vara i behov av insatser. Detta kommer totalt att innebära ökade behov. Vår verksamhet bland äldre kommer att öka i antal brukare. Vi behöver i god tid arbeta med strategier för att klara av denna uppgift. Ökade resurser kommer att behövas om nuvarande kvalitet ska kunna behållas.

5.5.5 Väsentliga förändringar

Socialnämndens andel av kommunens totala driftbudget uppgår till ca 42 %. Budgetramen har beräknats enligt följande (tkr):

RAM 2016 (tkr)	210 845
Korrigering, rambeslut 2016	-2 400
Återföring del rikt stb	600
Telefon omfördelning	-173
Extratjänster	215
Ekologisk mat, folkhälsa	29
Lokaler LSS	300
Boende LSS, helårseffekt	1 005
Lönesatsning undersköterskor	500
Digitalisering av larm	200
Demensboende delår	1 300
Utökning av ram IFO	1 500
SUMMA	213 921
Uppräkning	5 861
Central utvecklingsledare	-452
Justering ram 2017	1 071
SUMMA RAM 2017	220 401

Kommentarer:

Korrigering rambeslut 2016 och återföring del av riktade statsbidrag: Korrigeringen innebär att socialnämnden fått hela det riktade statsbidraget inom äldreomsorgen. Statsbidraget utbetalades direkt till socialnämnden och har inte korrigerats i ramen.

Telefon omfördelning: Kostnad och budget är flyttad till serviceförvaltningen.

Extratjänster: Kostnadstäckning för ny arbetsmarknadsåtgärd.

Ekologisk mat: Kompensation för ökade kostnader.

Lokaler LSS: Hyreskostnaden vid nya LSS-bostaden blev högre än vid tidigare förslag till lokalisering.

Boende LSS helårseffekt: 2016 har kostnad för nio månaders drift lagts in i budget från 2017 för helår.

Lönesatsning undersköterskor: Kompensation för hölida lönenivåer enligt avtal.

Digitalisering av larm: Ökade kostnader vid övergång till digitala trygghetslarm inom hemtjänsten.

Demensboende delår: Ny boendeenhet från 1 september 2017 inom äldreomsorgen.

Utökning av ram IFO: Avser i första hand ökade kostnader för försörjningsstöd.

Uppräkning: Generell uppräkning med 2,7 % av kostnader.

Central utvecklingsledare: Förflyttning av tjänst till kommunstyrelseförvaltningen.

Justering ram 2017: Ersättning för löneökningar enligt kommunals avtal 2016 samt ny organisation.

5.5.6 Behov av verksamhetsförändringar och ökade kostnader utöver tilldelad ram

Utifrån ekonomisk uppföljning under 2016 har behov av utökningar inom följande områden framkommit:

Behov av utökningar utöver tilldelad ram	tkr
1 Bemanning omvårdnad	325
2 Placering barn och unga samt vuxna	500
3 Personlig assistans	300
4 Förvaltningsövergripande verksamhet	200
Summa behov av kostnadsanpassningar	1 325

1 Bemanning omvårdnad

Omvårdnadsenheterna på Letälvsgården får en ökad vårdtyngd genom att det vårdas allt svårare sjuka på våra boenden. Den nu föreslagna utökningen handlar om att klara uppdraget avseende särskilt vårdkrävande boende.

2 Placering barn och unga samt vuxna

Placeringskostnaderna har stigit under ett flertal år. Behov finns av att anpassa budgeten till de verkliga förutsättningarna.

3 Personlig assistans

Antalet personer med personlig assistans har ökat i kommunen.

4. Förvaltningsövergripande verksamhet

Tillskapande av en administratör på deltid i socialförvaltningens system Treserva samt del av kostnad för en gemensam utvecklingsledartjänst med sjukvården och kommunerna i västra länsdelen.

Förändringar för att finansiera behov av utökningar	tkr
5 Höjd maxtaxa helårseffekt	100
6 Prishöjning kost	75
7 Avgiftsbeläggning av boendestöd	75
8 Uppsägning avtal öppen missbruksvård	250
9 Personella förändringar inom omsorgen om funktionshindrade	450
10 Minskat anslag utbildningsinsatser	100
11 Minskat anslag utskrivningsklara	50
12 Hyreshöjning intern hyra ensamkommande	150
13 Återstående att åtgärda	75
Summa	1 325

5 Höjd maxtaxa helårseffekt

Högsta avgift i det statligt reglerade systemet med maxtaxor för äldreomsorgen höjdes 1 juli 2016 med 211 kronor till 1 991 kr per månad. Effekten av

höjningen beräknades för i år med halvårseffekt till 100 tkr och blir ytterligare 100 tkr för hela 2017. Timpriset i hemtjänsten föreslås höjas med tre kronor till 365 kronor per timme. Detta får dock marginell påverkan på avgifterna.

6 Prishöjning kost

Socialnämnden subventionerar kosten till de boende inom SÄBO och korttidsvården med ca 1,5 mkr per år. Avgiften för kost är lägre än i de andra kommunerna inom taxe- och avgiftsnämnden. På sikt är målsättningen att kostpriserna ska vara på motsvarande nivå som övriga kommuner vilket skulle innebära ökade intäkter med 150 tkr. Övriga kommuner kommer 2017 att ha en månadsavgift för kost på 3 773 kr/mån. Kostpriset föreslås 2017 höjas med 60 kronor vilket ger en ökad intäkt med 75 tkr.

Degerfors	Pris 2014	Pris 2015/16	Pris 2017
<i>Särskilt boende</i> Dagsportioner	3 330 kr/mån	3 650 kr/mån	3 710 kr/mån
<i>Ordinärt boende</i> Matdistribution/lunch	60 kr/dag	60 kr/dag	60 kr/dag
<i>Dagrehab/ Gästis</i> Lunch, mellanmål	70 kr/dag	70 kr/dag	75 kr/dag
<i>Korttidsboende</i> Dagsportioner	111 kr/dag	122 kr/dag	124 kr/dag

7 Avgiftsbeläggning av boendestöd

För att öka tillgängligheten av boendestödsinsatser för psykiskt funktionsnedsatta har dessa varit kostnadsfria. Svårigheter finns att avgränsa gentemot liknande avgiftsbelagda insatser inom hemtjänsten. Förslaget innebär en ökad intäkt samtidigt finns en risk att vissa enskilda brukare avstår från insatser de har behov av.

8 Uppsägning avtal öppen missbruksvård

Sedan några år har kommunen ett avtal med Hela människan om öppenvårdsinsatser för äldre missbrukare. Behovet av dessa insatser har minskat och avtalet föreslås därför sägas upp.

9 Personella förändringar inom omsorgen om funktionshindrade

Möjlighet finns att förändra bemanning inom gruppboendena genom att delade turer används på samtliga boenden och att ett boende förändrar nattbemanningen till sovande jour. Totalt innebär det att en årsarbetare kan användas för andra uppgifter.

10 Minskat anslag utbildningsinsatser

För förvaltningsövergripande utbildningsinsatser finns medel avsatta för fordonsutbildning, självskyddsutbildning samt brandsäkerhetsutbildning. Dessa medel har inte behövts användas till sin helhet genom kostnadseffektiva lösningar.

11 Minskat anslag utskrivningsklara

Behovet av korttidsplatser och platser i särskilt boende är i dag bättre tillgodosett. Uppstarten av en ny boendeenhet kommer ytterligare att minska kostnaderna för utskrivningsklara från sjukhusvård.

12 Hyreshöjning intern hyra ensamkommande

Hyran för det tillfälliga boendet för ensamkommande på Västergården föreslås höjas med 150 tkr per år under 2017. Boendet bedöms därefter kunna avvecklas.

13 Återstående att åtgärda

Posten innebär ett uppdrag till förvaltningen att i arbetet med detaljbudgeten åtgärda återstående 75 tkr för att budgeten ska hållas inom anslagen ram.

Finansiering utanför budgetram	tkr
14 Begäran utökad ram ny organisation	470
15 Finansiering externa placeringar	700
Summa	1 170

14 Begäran utökad ram ny organisation

Socialnämnden har i juni månad beslutat om en ny organisation inom förvaltningen. Förändringen motiveras av ett utökat uppdrag och behov av förstärkning av första ledets chefer (SN § 73 2016). Socialnämnden beslutade att från det särskilda statsbidraget för integrationsarbetet erhålla en ramförstärkning. Förstärkning har tilldelats inför 2017.

15 Finansiering externa placeringar

Inom tilldelad ram finns kostnadstäckning för 1,5 mkr avseende externa placeringar av funktionsnedsatta. Behovet för 2017 beräknas vara 2,2 mkr. Kostnaden finansieras av statliga bidrag för ensamkommande barn.

5.5.7 Övriga förändringar i verksamheten

2015 ökade antalet ensamkommande barn kraftigt i kommunen. Totalt togs 70 nya barn emot under året. Hittills under 2016 har endast 2 nya barn anvisats kommunen. Planeringsförutsättningarna är därför mycket osäkra. Samtidigt har regeringen föreslagit ett nytt ersättningssystem som innebär kraftigt minskade ersättningar till kommunen. Jämfört med den kalkyl som gjordes inför 2016 års verksamhet skulle intäkterna blivit 13 mkr lägre. De nya ersättningsreglerna föreslås träda i kraft från halvårsskiftet 2017. En planering för förändringar av verksamheten utifrån de nya förutsättningarna har påbörjats.

Det finns behov av nya lokaler för hemtjänstens personal för att uppfylla de föreskrifter som finns avseende hygien. Personalen måste ha möjlighet att byta om på arbetsplatsen och ska varje dag ha nytvättade arbetskläder. I nuläget inväntas ett ekonomiskt underlag från Degerforsbyggen innan beslutsprocessen kan inledas. Socialnämnden kan därför behöva omfördela inom ramen för investeringar 2017 samt behöva tillskott för iordningställandet av nya lokaler.

5.5.8 Investeringar

Socialnämnden har beslutat om nedanstående investeringsbudget för perioden 2017-2019 (SN § 55 2016)

	2017	2018	2019
Medicintekniska produkter	600	600	600
E-tjänster	200	200	200
Åtgärder, VoO	300	500	500
Tvätt personalkläder	300	0	0
Ospecificerade investeringar		200	200
Summa investeringar	1 400	1 500	1 500

Medicintekniska produkter

De årliga inköpen av medicintekniska produkter, t ex lyftanordningar, och antalet brukare med stort vårdbehov leder till en beräknad investeringsvolym om 600 tkr per år.

E-tjänster

Den fortsatta utvecklingen av elektroniska tjänster kommer att kräva investering i tekniska hjälpmedel, se antagen e-hälsoplan.

Åtgärder, VoO

Under 2017 finns behov av investering i inventarier till nytt gruppboende. Installation av markiser som var planerat att genomföras på Letälvsgården under 2016 har skjutits fram till 2018 och 2019. Då fortsätter även utbytet av inventarier och gemensamt möblemang i boendeenheterna. Utöver det har vi inte tagit hänsyn till flytt av hemtjänsten till nya lokaler.

Tvätt personalkläder

Utrustningsbehov av en tvättstuga. För att leva upp till hygienföreskrifterna ska personalens kläder kunna tvättas på ett bra och effektivt sätt.

Ospecificerade investeringar

Investeringsvolymen för 2018 och 2019 har inte kunnat beräknas i detalj, därför har ett ospecificerat utrymme till ramen avsatts i investeringsplanen.

6 Driftbudget

	Budget 2016	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019
Kommunstyrelsen	-99 272	-98 661	-100 522	-103 638
Oförutsett	-776	-1 500	-1 500	-1 500
Bygg- och miljönämnden	-121	-124	-128	-132
Servicenämnden	-23 160	-25 203	-25 934	-26 738
Kultur- och utbildn	-171 066	-179 645	-184 855	-190 585
Socialnämnden	-209 302	-220 401	-229 493	-236 607
Ospec kostnadsanpassningar	0	0	4 020	4 020
Summa	-503 697	-525 534	-538 411	-555 180
KP, internränta, pensioner, omställningsfond (netto)	--	6 863	8 212	4 253
Generell finansiering, ej förbrukat statsbidrag	--	1 900	4 900	4 900
Verksamhetens nettokostnader	--	-516 771	-525 299	-546 027

* Ovanstående tabell är exklusive kapitalkostnader (även 2016)

7 Investeringsbudget

	2017	2018	2019
Kommunstyrelsen	3 000	3 000	3 000
Kultur- och utbildningsnämnden	2 620	3 000	4 000
Socialnämnden	1 400	1 500	1 500
Servicenämnden	14 775	14 175	16 630
- varav skattekollektiv	8 075	7 175	6 780
- varav avgiftskollektiv	6 700	7 000	9 850
Prognos överfört från 2016	16 000		
Kommunen totalt	37 795	21 675	25 130

8 Resultat-, balans- och finansieringsbudget

RESULTATBUDGET	Resultat 2015	Prognos 2016	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019
Verksamhetens intäkter	141 006	141 083	---	---	---
Jämför intäkt, AGS 2004	4 254	0			
Verksamhetens kostnader	-616 236	-639 994	---	---	---
Verksamhetens nettokostnader	-470 976	-498 911	-516 771	-525 705	-544 286
Avskrivningar	-23 335	-25 000	-24 500	-24 300	-24 200
Verksamhetens nettokostnader	-494 311	-523 911	-541 271	-550 005	-568 486
Skatteintäkter	390 581	405 046	416 872	433 222	449 660
Generella bidrag och utjämning	103 146	118 138	122 430	116 217	113 547
Riktade statsbidrag	3 586	8 151	10 003	10 003	9 080
Finansiella Intäkter	1 648	2 620	2 420	2 420	2 420
Finansiella Kostnader	-3 891	-3 674	-3 510	-3 680	-3 750
Resultat för extra ord poster	759	6 370	6 944	8 177	2 471
Extra ordinära kostnader	0	0	0	0	0
Årets resultat	759	6 370	6 944	8 177	2 471

Not 1 Finansiella intäkter	2017	2018	2019
Räntor	20	20	20
Borgensavgifter	1 400	1 400	1 400
Utdelning, Kommuninvest	1 000	1 000	1 000
	2 420	2 420	2 420

Not 2 Finansiella kostnader	2017	2018	2019
Räntekostnader	-3 450	-3 618	-3 663
Finansiell kostnad, pensionsskuld	-60	-62	-87
	-3 510	-3 680	-3 750

BALANSBUDGET	Resultat 2015	Prognos 2016	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019
Anläggningstillgångar	377 683	376 114	389 849	387 224	388 154
Kortfristiga fordringar	37 217	45 292	50 292	50 292	50 292
Förråd	28	28	28	28	28
Kassa, bank	35 065	35 490	20 717	21 739	12 854
Omsättningstillgångar	72 310	80 810	71 037	72 059	63 174
SUMMA TILLGÅNGAR	449 993	456 924	460 886	459 283	451 328
Eget kapital	127 547	133 917	140 861	149 038	151 509
Avsättningar	3 643	2 792	2 283	1 774	1 768
Långfristiga skulder	197 720	179 486	169 386	159 286	149 186
Kortfristiga skulder	121 083	137 000	148 356	149 185	148 865
Skulder	318 803	316 486	317 742	308 471	298 051
EGET KAPITAL, AVSÄTT- NINGAR OCH SKULDER	449 993	453 195	460 886	459 283	451 328
<i>Soliditet %</i>	28,3%	29,3%	30,6%	32,5%	33,6%

FINANSIERINGSBUDGET	Resultat 2015	Prognos 2016	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN					
Årets resultat	759	6 370	6 944	8 177	2 471
Justering för av- och nedskrivningar	23 335	25 000	24 500	24 300	24 200
Justering för gjorda avsättningar	193	2 227	318	320	
Justering för ianspråktaga avsättningar	-1 067				-326
Justering för kollektivtrafik avsättning			-827		
Övrigt, ej likvidpåverkande poster	2 135	2 329			
<i>Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital</i>	25 355	35 926	30 935	32 797	26 345
Ökning/minskning kortfristiga fordringar	20 195		-5 000		
Ökning/minskning förråd					
Ökning/minskning kortfristiga skulder	-8 759	2 373	7 627		
Kassaflöde från löpande verksamhet	36 791	38 299	33 562	32 797	26 345
INVESTERINGSVERKSAMHETEN					
Ombudgetering investeringar			-16 260		
Investering i materiella tillgångar	-40 261	-25 760	-21 975	-21 675	-25 130
Försäljning av materiella tillgångar	3 068				
Investering i finansiella tillgångar	-1 719				
Försäljning av finansiella tillgångar	610				
Kassaflöde från investeringsverksamhet	-38 302	-25 760	-38 235	-21 675	-25 130
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN					
Nyupptagna lån	20 000				
Nya anslutningsavgifter	1 092	3 866			
Amortering av skuld	-100	-22 100	-10 100	-10 100	-10 100
Ökning av långfristiga fordringar					
Minskning av långfristiga fordringar					
Kassaflöde från finansieringsverksamhet	20 992	-18 234	-10 100	-10 100	-10 100
Periodens kassaflöde	19 481	-5 695	-14 773	1 022	-8 885
Likvida medel vid årets början	21 704	41 185	35 490	20 717	21 739
Likvida medel vid periodens slut	41 185	35 490	20 717	21 739	12 854

9 Regler för 2017 års budget

Avvikelser från denna budget angivna anslag och verksamhetsnivåer i form av ny verksamhet, nytt ändamål, investeringar utöver ram får inte ske utan kommunfullmäktiges medgivande.

Budgetuppföljning och delårsrapport

Delårsrapport skall upprättas efter sex månader.

Från och med februari månad ska uppföljning av ekonomi ske. Kvartalsvis skall personalredovisning ingå i dessa månadsuppföljningar.

Driftbudgeten

Anslagsbindningen för driftbudgeten skall vara knuten till nämnd/styrelsenivå. Varje nämnd-/styrelse har fått en ekonomisk ram för driftkostnaderna. Nämnd/styrelsen ansvarar för att verksamheten finansieras inom den ekonomiska ramen. I princip beviljas inte tilläggsanslag för kostnadsökningar, nya verksamheter eller liknande.

Nämnd/styrelse ansvarar vidare för att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige fastställer i budget. Måluppfyllelsen för verksamheten måste alltid anpassas till nämnders/styrelsers ekonomiska situation.

Nämnd/styrelse äger rätt att fritt omdisponera i driftbudgeten inom sitt eget ansvarsområde.

Nämnd/styrelse äger inom sitt ansvarsområde rätt att delegera åt anställd i kommunen att på nämndens vägnar fatta beslut om omdisponeringar inom driftbudgeten avseende den anställdes ansvarsområde. Omdisponeringar får inte medföra en avvikelse från nämndernas/styrelsens verksamhetsinriktning. Alla omdisponeringar inom driftbudgeten skall rapporteras till ekonomi- och personalavdelningen och styrkas med kopia på beslut.

Överföring av anslag mellan nämnder får ske på tjänstemannanivå om förvaltningschefer är överens. Kravet är att det inte är väsentliga belopp och att det inte påverkar verksamhetens omfattning eller inriktning. Återrapportering ska i dessa fall ske till kommunstyrelsen.

Investeringsbudgeten

Anslagsbindningsnivån för investeringsbudgeten skall vara knuten till de belopp som angivits i investeringsbudgeten. Detta innebär att nämnden ansvarar för att angivna investeringar sker inom den ram som nämnden har fått tilldelat. Detta gäller dock ej de projekt som är markerade med * investeringsbilagan. Där är anslagsbindningsnivån knuten till respektive projekt.

Nämnden äger fritt omdisponera och omprioritera inom angiven ram. För vissa större investeringar äger fullmäktige rätt att fastställa anslagsbindningsnivån till respektive projekt. Inom Servicenämnden skiljs den skattefinansierade verksamheten från de båda avgiftskollektiven. Omdisponeringar inom investeringsbudgeten skall rapporteras till ekonomi- och personalavdelningen och styrkas protokollsutdrag.

Nämnd/styrelse skall varje månad i samband med månadsuppföljningen rapportera i belopp hur stora investeringarna har varit. Slutredovisning av projekt skall ske vartefter projekten färdigställs. Slutredovisningen skall därefter omgående tillsändas personal - och ekonomiavdelningen för aktivering.

Förvärv av inventarier och maskiner med objektskostnad motsvarande 50 % av föregående års prisbasbelopp eller mer samt en beräknad livslängd på minst tre år budgeteras på investeringsbudgeten. För 2016 uppgår prisbasbeloppet till 44 300 kr.

I samband med nyinvesteringar avseende byggnationer kan fullmäktige fatta beslut om speciell avsättning ska skall göras avseende konstutsmäckning. För planperioden 2017-2019 är bedömningen att inga pengar ska sättas av för konstnärlig utsmyckning för de projekt som är upptagna i investeringsbudgeten. Detta på grund av investeringarnas beskaffenhet.

Driftkostnadskalkyler ska alltid upprättas inför äskande av investeringsanslag.

Omdisponeringar från drift- till investeringsbudget

Kommunstyrelsen bemyndigas inom driftbudgeten, vid framställan från nämnd/styrelse omdisponera från drift- till investeringsbudgeten inom samma nämnd/ styrelse upp till högst 150 000 kronor för ett och samma ändamål.

Delegationen omfattar endast sådan anslagsgivning för vilken medelsanvisning kan ske genom omdisponering inom samma nämnders/styrelsers verksamhetsområden som anslaget avser tillföras. Kommunstyrelsen äger inte befogenhet att omfördela anslag mellan olika nämnder/styrelser.

Omdisponeringar inom investeringsbudgeten

Kommunstyrelsen äger inte befogenhet att omfördela anslag mellan olika nämnder/styrelser.

Köp och försäljning av fastigheter

Dessa områden regleras i kommunstyrelsens delegeringsordning, kap 4.

Investeringsbilaga 2017-2019

Kommunstyrelsen	2017	2018	2019
Folkhälsonämnd	350	350	350
KS ospecificerat	450	1 650	1 650
Ekonomisystem	200		
Trafiksituation St Valla/Utemiljö	1 000		
Fiber landsbygd	1 000	1 000	1 000
Totalt kommunstyrelsen	3 000	3 000	3 000

Servicenämnden	2017	2018	2019
Gata ospec	150	150	150
Belysningsmaster	75	75	80
Lekplatser	200	200	200
Traktor		600	
Ny gatuöverbyggnad	2 500	2 000	2 500
Lastbil			1 200
Galtåsvägen		500	
Högbergsgatan		1 000	
IT	400	400	400
Fastigheter	1 500	1 500	1 500
Dränering Folkets hus	1 500		
Konstgräs St Halla	1 000		
Stora Valla IP	750	750	750
Skattefinansierad verksamhet	8 075	7 175	6 780
Degerfors Vattenverk			
Relining spillvatten	1 000		1 450
Strömtorp Norra avlopp		2 000	
Galtåsvägen sanering VA	700		
Högbergsgatan I+II	1 500	1 000	
Inloppsdel Dfs reningsverk		800	800
Blåsmaskin Dfs reningsverk	300		
Pumpstation P4			800
Styrsystem	700		
Mobråten			2 000
Utbyte VA-ledningar	2 500	2 500	2 000
Pumpstation P11		700	
Renhållningsfordon			2 800
Avgiftsfinansierad verksamhet	6 700	7 000	9 850
Totalt servicenämnden	14 775	14 175	16 630

Kultur- och utbildningsnämnden	2017	2018	2019
Elevhälsa Upprustning lokaler		125	
Projektor Folkets Hus		100	

Ny matta till biblioteket		200	
Nutidskonst för offentliga rum	30		
Skoladm Tilläggsmodul Bevara/Gallra/Logg	61		
Möbler till musikskola	50		
F-6 Skolmöbler	200	200	
F-6 Elevdatorer	150	150	
F-6 Inventarier textilslöjd	150		
F-6 Musikinstrument	125		
F-6 Ljudisolering musiksalar	200	200	
F-6 Idrottshallar	100	100	
F-6 Tillgänglighetsanpassningar	150	150	
F-6 IT och kompensatoriska hjälpmedel	200	200	
IT och komp. hjälpmedel träningskola	50	50	
F-6 Digital utrustning till klassrum	139	150	
Teknisk utrustning 7-9		400	
Idrottsutrustning 7-9	40		
Skolmöbler 7-9	200	450	
Renovering personalrum 7-9	100		
Renovering biologisal 7-9	150		
Uppr/kompl innemiljöer mm förskola	300	300	
Uppr/kompl utemiljöer mm förskola	225	225	
Kultur- och utbildning			3 000
Hiss Bruksskolan			1 000
Totalt kultur- och utbildningsnämnden	2 620	3 000	4 000

Socialnämnden	2017	2018	2019
Medicintekniska produkter	600	600	600
E-tjänster	200	200	200
Åtgärder vård och omsorg	300	500	500
Tvätt personalkläder	300		
Ospecificerade investeringar		200	200
Totalt socialnämnden	1 400	1 500	1 500

TOTALA INVESTERINGAR	21 795	21 675	25 130
-----------------------------	---------------	---------------	---------------

Prognosen är att cirka 16 mkr kommer att föras över från 2016 till 2017 års investeringsbudget och det avser främst investeringar inom avgiftskollektivet.